

СВАБОДА

11 — 17 кастрычніка 1994 г.

№38

Кошт 50 рублёў

ГОД ЗАСНАВАННЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990Галоўны рэдактар
Ігар ГЕРМЯНЧУК

Заснавальнік Павел ЖУК

Выдавец
«Газета СВАБОДА», Ltd.

Наклад 50 000

АДРАС РЕДАКЦЫІ:
220088, Менск,
вул. Іванаўская, 56

Тэл. 36-24-41

**Да ўвагі
рэкламадаўцаў**

Кошты
рэкламнай плошчы:**1 см² — 3 000 руб.**на 1-й паласе — 4 500 руб./см²на апошняй — 4 000 руб./см²

Звяртайтесь

ў рэдакцыю СВАБОДЫ

тэл./факс

36-24-41

Ліст у рэдакцыю

На пяць гадоў цярпеньня ня хопіць

Сёння ў маёй кватэры дванаццаць градусаў. Мерзнуць дзеці. Урад кажа, што ўзімку будзе яшчэ горш. Мяне заклікаюць пацяпець. Праз гэта, маўляў, у свой час прайшлі краіны Прыбалтыкі і нам даведзецца прайсці.

Я гатовы пацяпець. Але дзе гарантыі, што ў нас жыццё наладзіцца гэтак жа хутка, як у той жа Эстоніі? Чамусьці мне ня верыцца. Здаецца, нас чакае доўгае «блуканьне па пакутах». На маю думку, Лукашэнка і ягоная так звана я каманда — гэта людзі ня з тым розумам, каб вывесці краіну з крызісу. Прэзыдэнт кіруе амаль тры месяцы, але не зрабіў ніякіх рэфармтарскіх крокаў.

Кажуць, вось напісалі праграму. Ну і што? Напісаць можна дзесяць праграмаў. Важна, хто будзе ажыццяўляць напісанае. Я ня бачу ва ўрадзе людзей здольных рашуча і талкова праводзіць рэформы, якія б далі пазытыўны вынік. Лукашэнка пасадзіў у Кабінэт міністраў альбо старую намэн-

клятуру, альбо сваіх магілёўскіх сяброў. Тым часам у Беларусі напэўна ж, ёсць разумныя людзі, якія ведаюць, што і як трэба рабіць, каб эканоміка запрацавала. Але чаму гэтых людзей няма ва ўрадзе? Магчыма, яны папросту ня хочуць звязвацца з такім прэзыдэнтам.

Я не галасаваў за Лукашэнку і цяпер бачу, што вельмі

слушна зрабіў. Толку ня будзе. А заклікі ўраду «троху пацяпець» пачынаюць нагадваць мне кебчавыя абяцанкі «пра рублёвую зону».

Шкада, але даведзецца цяпець пакуль кіруе Лукашэнка.

Васіль ІГНАТОВІЧ

Баранавічы

У Рыжкавічах будзеца сыцяна

Вакол сядзібы Лукашэнкі ў вёсцы Рыжкавічы Шклоўскага раёну пачалося будаўніцтва цаглянай сыцяны.

У Рыжкавічах, як вядома, па-ранейшаму жыве жонка прэзыдэнта Галіна з малодшым сынам. Сам А.Лукашэнка з моманту абрання прэзыдэнтам, не начаваў тут ніводнага разу. Падчас апошняга візиту на радзіму (3-га кастрычніка) ён правёў ноч у шклоўскім гатэлі. Магчыма, калі пабудуюць сыцяну і дом можна будзе надзейна ахоўваць, прэзыдэнт зможа нарэшце начаваць зрэдку ў сваёй хаце.

Тым часам, у вёсцы Аляксандрыя Шклоўскага раёну, дзе жыве ў старой хаце маці прэзыдэнта, завяршаецца бу-

даўніцтва 10-ці катэджаў. Іх узьвялі пад дах літаральна за адзін месяц. Грошы на будаўніцтва калгас атрымаў дзякуючы А.Лукашэнка зь дзяржаўнага бюджэту. Кіраўніцтва гаспадаркі, паводле нашых зьвестак, прапанавала заняць адзін з дамоў маці прэзыдэнта, аднак яна адмовілася пакідаць сваю хату.

А што да самога прэзыдэнта, то ён жыве цяпер у «казённых» дамах. Асноўная ягоная рэзыдэнцыя (2-х павярховы асабняк) знаходзіцца ў цэнтры сталіцы паблізу пляцу Перамогі. Аднак апошнія два месяцы Лукашэнка жыве ў загараднай рэзыдэнцыі ў Драздох, якая ўзмоцнена ахоўваецца.

Іван СІДАР

Хочуць разарыць прэзыдэнта

Генэральны дырэктар аб'яднаньня «Бабруйскдрэў» Уладзімер Таранав зьявіўся ў Вярхоўны суд Беларусі з трыма абарону гонару і годнасьці да прэзыдэнта А.Лукашэнкі і рэдакцыі газеты «Звязда».

Рэч у тым, што 6 ліпеня г.г., падчас наўпростай лініі з чытачамі «Звязды», кандыдат у прэзыдэнты А.Лукашэнка назваў сп.Таранова злодзеям і запатрабаваў вярнуць дзяржаве прысвоеную валюту. І вось праз тры месяцы, абражаны дырэктар, які лічыць сябе сумленным чалавекам, згадаў гэтую публікацыю і настойвае, каб і прэзыдэнт, і газета публічна папрасілі ў яго прабачэньня, а таксама выплацілі 10 млн. руб. за нанесеныя маральныя страты.

СІМ

Праверылі гандляроў зброяй

Кантрольная палата завяршыла праверку фірмы «Белтэхэкспарт», якая на працягу двух апошніх гадоў з дазволу ўраду гандлявала зброяй.

У выніку праверкі выявіліся шматлікія фінансавыя злоўжываньні, а таксама факты продажу зброі ў «гарачыя кропкі».

З гэтай прычыны Кантрольная палата зьявілася да прэзыдэнта Лукашэнкі з прапанаваў «прыняць меры па выяўленьні і прыцягненьні да адказнасьці службовых асобаў, якія спрыялі заключэньню зьдзелкаў, якія нанеслі эканамічныя і палітычныя страты Беларусі». Кантрольная палата лічыць таксама неабходным увесці дзяржаўную маналію на продаж узбраеньняў, ста-

рыўшы дзеля гэтага спецыялізаваную дзяржаўную арганізацыю. Папярэдні ўрад даў права гандляваць зброяй і вайскавай тэхнікай тром камэрцыйным фірмам.

Іван ГАРНАВЕЦ

Хлеб спалілі і закапалі

На хлебазаводзе ў г.п.Халопенічы Крупскага раёну мясцовая міліцыя выявіла факты спальваньня хлеба. Узбуджана крымінальная справа.

Сьледчыя знайшлі на тэрыторыі заводу яму, дзе было спалена і закапана прыкладна

TV
6 каналаў

**Вярхоўны
Савет пакаяўся
і здаўся
новаму «бацьку»
стар. 4**

**Эканаміст
Андрэй Тур
лічыць,
што праграма
прэзыдэнта
ня можа быць
выканана
стар. 5**

**Армія Краёва
не дае спакою
гісторыкам
стар. 6**

**У Грыба
згубіўся сабака
стар. 8**

Французы пасябравалі з нашымі танкістамі

Францускія вайскоўцы з пабрацімскага гораду Ліможа наведлі ў аўторак 6-ую мэханізаваную брыгаду беларускага войска, якая разьмяшчаецца ў Горадні.

Раней, у верасьні, да 6-ай брыгады прыяжджалі палякі. Адбыліся сумесныя стрэльбы танкістаў на Госкім палігоне. А перад гэтым нашыя вайскоўцы наведлі пад Варшаваю сваіх польскіх калегаў.

Цікава, што расейскія вайскоўцы не імкнуцца да ўмацаваньня сувязяў з беларусамі і нават не існуе, наколькі вядома, пабрацімскіх кантактаў паміж гарадамі.

С.МАКС

Праблема Гадуцішкаў будзе вырашана?

У чацьвер, 13 кастрычніка, ў Горадні адбудуцца перамовы беларускай і летувіскай дэлегацыяў па дэмаркацыі і дэлімітацыі дзяржаўнай мяжы паміж дзьвюма краінамі.

На думку намесьніка міністра замежных справаў Беларусі Станіслава Агурцова, які ўзначальвае нашу дэлегацыю, «на перамовах у Горадні будзе канчаткова вырашанае апошняе спрэчнае пытаньне, якое датычыць станцыі Гадуцішкі».

Генадзь ГЕРАСІМОВІЧ

Візыт польскага міністра

17 кастрычніка Беларусь з афіцыйным візітам наведвае міністар замежных справаў Польшчы Анджэй Аляхоўскі.

Ён сустрэнецца з прэзыдэнтам Беларусі, прэм'ер-міністрам і міністрам замежных справаў.

А.С.

Будзем гаварыць па-польску

У 15 дзіцячых садках г.Ліды арганізаваны гурткі па вывучэньні польскай мовы, у якіх займаюцца звыш 250 дзяцей.

Польская мова выкладаецца таксама ў 13 школах раёну.

У Берасьці адчыніцца тэатар

Зь 1 студзеня ў Берасьці будзе адчынены абласны тэатар драмы і музыкі.

Такое рашэньне было прынятае на апошнім паседжаньні аблвыканкаму.

Божы дом у Лунінцы

У Лунінцы адбылося асьвячэньне малітоўнага дома эвангельскіх хрысьціян-баптыстаў.

Куплены на ахвяраваньні прыватны жылы будынак літаральна за некалькі месяцаў быў рэканструаваны і прыстасаваны для набажэнстваў.

Іван СІДАР

Закон на баку галоўнакамандуючага

Былы міністар абароны Беларусі П.Казлоўскі, якога прэзідэнт Лукашэнка панізіў у званні, і трое намеснікаў апальнага генэрала (Зуеў, Дзямідзік і Сікора), звольненыя са сваіх пасадаў, з'явіліся ў камісію Вярхоўнага Савету па пытаннях абароны і нацыянальнай бяспекі з просьбаю аспрэчыць прэзыдэнцкія ўказы ў Канстытуцыйным судзе.

Аднак парламанцкая камісія вырашыла не звяртацца ў Канстытуцыйны суд, бо юрыдычны аддзел Вярхоўнага Савету прыйшоў да высновы, што прэзідэнт, які зьяўляецца галоўнакамандуючым Узброеных сілаў Беларусі, дзейнічаў у рамках сваёй кампэтэнцыі і не парушыў ні Канстытуцыі, ні іншых законаў.

СІМ

Булахаў і Лебядзько працуюць у прэзыдэнта на грамадзкіх пачатках

Народныя дэпутаты Дзьмітрый Булахаў і Анатоль Лебядзько атрымалі, як вядома, статус прадстаўнікоў прэзыдэнта ў парламанце.

Камэнтуючы гэты факт, Анатоль Лебядзько ў прыватнасьці адзначыў, што і ён, і Булахаў засталіся на былой сталой працы ў парламанце, а абавязкі прэзыдэнцкіх прадстаўнікоў у Вярхоўным Савеце выконваюць на грамадзкіх пачатках у вольны ад асноўнай працы час: па вечарох і выходных. Ніякіх пісьмовых прэзыдэнцкіх распараджэньняў аб новым назначэньні сп.Булахава і Лебядзько няма. Сп.Лебядзько кажа, што паміж ім і прэзыдэнтам існуе вусная дамоўленасьць наконт гэтага. Ён паведаміў таксама, што de facto зьяўляецца яшчэ і дарадцам прэзыдэнта ў міжнародных пытаннях, але, зноў жа, гэтыя функцыі выконвае ў вольны ад службы час. Нагадаем, што А.Лебядзько ўзначальвае ў Вярхоўным Савеце падкамісію па справах моладзі, а Дз.Булахаў — камісію па заканадаўству.

СІМ

Новыя пашпарты будуць ня хутка

Як паведаміў начальнік пашпартнага аддзелу Міністэрства ўнутраных спраў Анатоль Барташэвіч, у кожным раёне Менска штотыдня выдаецца 5—10 пашпартоў новага ўзору.

«Калі гэты працэс ахопіць усю Беларусь сказаць вельмі цяжка — адзначыў сп.Барташэвіч — бо існуе яшчэ шмат праблемаў». У прыватнасьці, няма банку пашпартных дадзеных усяго насельніцтва, не зацьверджаныя правілы перакладу прозьвішчаў на ангельскую мову, а сам узор пашпарту пакуль яшчэ не прайшоў міжнародную экспэртызю на адпаведнасьць сусьветным стандартам. Нагадаем, што першы пашпарт новага ўзору быў уручаны прэзыдэнту Беларусі.

СІМ

За здароўе сьляпых!

Беларускае таварыства інвалідаў па зроку (БелТІЗ) адзначыла свой 70-гадовы юбілей.

З гэтай нагоды ў менскім офісе БелТІЗа ў суботу, 8 кастрычніка, начальства на чале са старшынём таварыства, дэпутатам ВС А.Няталькіным наладзіла шыкоўны банкет (прысутнічала больш за сотню гасьцей). Калі меркаваць па багацьці напой і далікатэсных закусак на сталох, то справы ў таварыстве сьляпых ідуць няблага.

У сапраўднасьці ж БелТІЗ, якое аб'ядноўвае каля 20 тысяч інвалідаў па зроку, ледзь дыхае. Амаль усе 17 прадпрыемстваў таварыства знаходзяцца на мяжы банкруцтва. Заработная плата тут удвая меншая, чым у сярэднім па краіне. А работнікі сацыяльнай сфэры таварыства ўжо другі месяц зусім не атрымліваюць заробак. На банкет, аднак, грошы знайшліся.

Іван СІДАР

Беспрацоўнага генэрала ўладкавалі

СВАБОДА паведамляла, што нядаўні начальнік Гарадзенскай абласной міліцыі генэрал Фёдар Гудзей быў пераведзены з гэтай пасады былым міністрам У.Данько ў рэзэрв.

Тады сп.Гудзею абяцалі, што прызначыць яго урадавым каардынатарам абласных праваахоўных органаў. Аднак пасада гэтая так і не была ўведзена, і генэрал, па-сутнасьці, застаўся бяз працы. Абласныя ўлады пашкадавалі яго і ўладкавалі памочнікам старшыні аблвыканкаму па каардынацыі дзейнасьці тых самых праваахоўных органаў. За ім замацаваная службовая машина зь міліцэйскім шафёрам.

Нядаўна генэрал правёў у сваёй новай ролі першую нараду. Але калі ў былыя часы на брыфінгі ва ўправу ўнутраных спраў запрашаліся ўсе журналісты, дык цяпер іхнае кола страшэнна звужалася. Высновы дзьве: або сп.Гудзею няма яшчэ чаго паведаміць прэсе, або ён наагул перастаў чамусьці любіць журналістаў, як было раней.

В.В.

Кіраўніцтва БНФ актыўна езьдзіць па краіне

Прадстаўнікі Беларускага Народнага Фронту і цэнявога кабінэту Апазыцыі працягваюць паездкі па Беларусі.

У мінулыя выходныя дэпутаты ВС С.Навумчык, С.Піпкоў, член-карэспандэнт Акадэміі навук І.Нікітчанка і сакратар управы БНФ В.Івашкевіч правялі сустрэчы з выбаршчыкамі ў Маладэчанскім раёне. Яны пабывалі ў мястэчках Радашковічы, Краснае, вёсках Турэц, Баяры, Раёўка. Паездка гэтым разам адбывалася без З.Пазьняка (ён выязджаў у Вільню).

У бліжэйшыя выходныя прадстаўнікі Апазыцыі разам з Пазьняком зьбіраюцца наведаць Вялейскі раён, а пазьней — Мядзельскі.

Як заявіў карэспандэнту СВАБОДЫ сакратар управы БНФ Віктар Івашкевіч, у выніку гэтых паездак кола сяброў і прыхільнікаў Народнага Фронту значна пашыраецца.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Кабінэт працуе пакуль у цяні

На апошнім паседжаньні апазыцыйнага цэнявога кабінэту былі абмеркаваныя праблемы рэфармаваньня сельскай гаспадаркі.

Вырашана прысьвяціць асобнае паседжаньне праблеме прыватнай уласнасьці на зямлю.

Алесь КНЯЗЮК
БелаПАН

Намесьніку міністра замежных справаў будзе прысвоена новае званьне

У ваенкамаце рыхтуюцца дакумэнты на прысьваеньне чарговага вайсковага званьня намесьніку міністра замежных справаў Беларусі Валерыю Цапкалу (на здымку).

Праўда, будзе званьне вельмі сьціплым: старэйшы лейтэнант.

СІМ

«Жалезны Фэлікс» церпіць страты

З будынку чыгуначнага вакзалу ў Лідзе зьнялі дзьве мэмарыяльныя дошкі з рэвалюцыйнымі надпісамі. Здавалася, што шылды абновяць і павесяць назад. Аднак дзіркі ад цвікоў затынкавалі, а будынак пафарбавалі.

Першая дошка паведамляла па-расейску, што «тут 27 ліпеня 1920 г. знаходзіўся выбітны дзеяч камуністычнай партыі і савецкай дзяржавы, чьёй ролі вучань і папалечнік В.І.Леніна, старшыня ВЧК Дзяржынскі Фэлікс Эдмундавіч». З энцыклапэдыі можна даведацца, што Ф.Дзяржынскі спыняўся ў Лідзе праездам на Заходні фронт, войскі якога наступалі на Варшаву. Галоўны чэкіст гутарыў на станцыі з чыгуначнікамі, рабочымі і службоўцамі «пра пытаньні зьнешняй і ўнутняй палітыкі савецкага

Фракцыя Грамады супраць „прэзыдэнцкай вэртыкалі“

Дэпутаты парламанцкай фракцыі Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады лічаць, што прэзыдэнт Лукашэнка імкнецца ўратаваць «прагнітую сыстэму ўлады».

Пра гэта гаворыцца ў заяве фракцыі БСДГ, дзе дэпутаты выказалі сваё стаўленьне да зьменаў у законе «Аб самакіраваньні», якія далі прэзыдэнту права прызначаць кіраўнікоў мясцовай улады. У заяве адзначаецца, што «прэзыдэнт, насуперак сваім перадвыбарчым абяцаньням, вырашыў абалерціся не на народ, так і не адважыўшыся даць выбаршчыкам права кантролю над уладай, а на чыноўніцтва, якое скампрамэтавала сябе. Гэта прывядзе да яшчэ большага бяспраўя і прыніжэньня простых людзей. «Вэртыкаль» улады, што фармуецца такім чынам, будзе перашкаджаць рэалізацыі праграмы неадкладных мераў па выхадзе эканомікі з крызысу і прывядзе толькі да далейшага зьніжэньня жыцьцёвага ўзроўню беларускага народу», падкрэсьліваецца ў заяве.

Фракцыя БСДГ таксама пратэстуе супраць неаднаразовых спробаў прэзыдэнта і ягонага бліжэйшага акружэньня ўнесці на разгляд Вярхоўнага Савету законапраекты, асобныя палажэньні, якіх супярэчаць Канстытуцыі і са-дзейнічаюць дэстабілізацыі грамадзка-палітычнай сытуацыі ў грамадзтве.

М.Г.

Прапаршчыкаў будучь вучыць забіваць цьвікі мас-спэктрамэтрам

8 кастрычніка ў пасёлку Калодзішчы пад Менскам адбылося афіцыйнае адкрыццё Цэнтру перападрыхтоўкі і працаўладкавання вайскоўцаў запаса, які створаны пераважна на грошы ўраду ФРГ.

Аднак, вельмі хутка можа высветліцца, што значная сума дойчэмарак пайшла зусім не на тыя мэты, якія дэклараваліся. Дасьведчаныя людзі сьцьвярджаюць, што шмат якое абсталяваньне, закупленае для цэнтру, тут абсалютна непатрэбнае. Гэта надта дарагая і ўнікальная апаратура, якая нават у заходніх краінах выкарыстоўваецца выключна для навуковых мэтай, а не для навучаньня. Навошта ж тады яе купілі?

Справа ў тым, што сьпіс абсталяваньня ад імя Міністэрства абароны складала адна менская фірма, якая вырашыла

задаволіць і свае інтарэсы, замовіўшы тое, што патрэбна ёй для працы. Цяпер, карыстаючыся гэтай апаратурай, фірма паспяхова вырашае свае праблемы.

Карацей, добрую, у прынцыпе, ідэю рэалізавалі чыста па-савецку: грошы патрацілі вялікія, але дзеля чаго — невядома. Зрэшты, ня будзем лічыць дурнямі чыноўнікаў Міністэрства абароны, яны, пэўна ж, ведалі, што тут да чаго.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

На здымку: нямецкі пасол Альбрэхт Готфрыд і намесьнік міністра абароны генэрал Алег Яцкевіч падчас афіцыйнай цырымоніі адкрыцця цэнтру

«Белая Русь» у небясьпецы

Значнае падвышэньне цэнаў на айчынную гарэлку імгненна адбілася на аб'ёмах вытворчасці гэтага стратэгічнага для нашага бюджэту прадукту.

Працяглы час стаяў Віцебскі гарэлачны завод. Полацкі завод днямі ўвогуле спыніў выраб белай, а выпускае толькі віно ды каляровыя настойкі, якія на 35% таньней

за звычайную гарэлку. «Распуціны» і «Сьмірновы» добра прыціснулі да сьцяны «Рускую», не кажучы ўжо пра «Белую Русь». Вытворцы гарэлки спадзяюцца, што ўведзеныя нядаўна падаткі на ўвоз моцных замежных напояў палегчыць рэалізацыю айчынай 40-градуснай.

Васіль КРОКВА

Горадня мае шанц трапіць у сьпіс UNESCO

У UNESCO існуе сьпіс сотні гарадоў, залічаных да сусьветнай культурнай спадчыны. Магчыма, што да іх таксама далучыцца Горадня.

У Варшаве нядаўна адбыўся міжнародны сымпозіум, прысьвечаны рэстаўрацыі гарадоў. На яго былі запрошаны прадстаўнікі Цэнтральнай і Ўсходняй Эўропы. Гаворка вялася ня толькі пра чыста тэхнічны бок справы. Вельмі важна насычаць рэстаўраваныя і старыя цэнтры жыццём, не ператвараць іх толькі ў асяродзьдзі банкаў, крамаў і рэстаранаў.

Нашым суседзям палякам

яшчэ раней пашанцавала, і ў сьпіс UNESCO былі ўнесены тры іхныя гарады — Варшава, Кракаў і Замосьце. Цяпер яны спадзяюцца далучыць да іх яшчэ некалькі старых гарадоў. Быць уключаным у гэты сьпіс вельмі прэстыжна, а для турызму гэта найлепшая рэклама. Беларусы пакуль праліпавалі Горадню і шэраг сваіх абарончых храмаў. Нашыя гарады, канешне ж, бяднейшыя на архітэктурную за тых ж польскія. Але пры абмеркаваньні заўсёды ўлічваецца значэньне гораду для канкрэтнага народу.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Бомба — савецкая, пратэзы — нямецкія

Пра тое, як увесну ў Кобрыні група падлеткаў узарвалася на авіяцыйнай бомбе, знойдзенай паблізу аэрадрому, паведамлялі многія газеты. У выніку 8 дзяцей назаўсёды засталіся калекамі. У гэтай гісторыі, аднак, ёсьць працяг.

Лёсам пакалечаных дзяцей, у адрозьненьне ад Міністэрства абароны, зацікавіўся майстар-артпэд з нямецкага гораду Ульцэну спадар Ёхім Кёбэрх, які некалькі разоў наведваў Кобрын з дабрачыннымі місіямі. Спэцыяліст вышэйшай кваліфікацыі, ён па просьбе мясцовых уладаў зрабіў некалькі выдатных пратэзаў рук і ног для траіх дзяцей, прычым практычна бясплатна (плата зусім сымбалічная ў параўнаньні з тым, што бярэцца за падобную работу ў Нямеччыне).

Сам сп.Кёбэрх, які мае ў сябе на радзіме некалькі артпэдычных майстэрняў, ужо на працягу году вядзе перамовы, каб адчыніць сваю філію ў Кобрыні. Улады быццам ня супраць, аднак бюракратычны воз усё яшчэ прабуксоўвае. Бо пратэзы — пратэзамі, а што ж будучь мець клеркі ад нейкай там майстэрні?..

Мірон ГАМОН

Зэльва стане горадам дзякуючы электрастанцыі

Начальнік Гарадзенскай абласной галоўнай управы архітэктур і горадабудаўніцтва Анатоль Пархута сустраўся з мясцовымі журналістамі. Ён паведаміў, што каб ня скончылася перабудова, дык на Гарадзеншчыне да 1998 г. усе жыхары Інтэрнатаў атрымалі б кватэры. Праўда ён дадаў, што ў апусьцелыя Інтэрнаты магла б кінуцца новая хваля вясцоўцаў.

Сёньня тэмпы будаўніцтва жыльля спалі да ўзроўню пачатку 70-х гадоў. Паказчыкі больш-менш ратуюць пакуль жылыя гарадкі для вайскоўцаў, якія будуцца ў Лідзе, Росі і Слоніме. Сп.Пархута нагадаў таксама, што некалі ў абласным Савеце спрачаліся, навошта

нам тут лішнія войскі і грамадзяне замежнай дзяржавы. Хоць, як вядома, ад мясцовых уладаў нічога тады не залежала. Але атрымалася ўсё нармальна: частка расейцаў ад'ехала на радзіму, а замест іх вярнуліся свае беларусы. Расейцы і немцы не хацелі тады дапуськаць да будоўляў нашых будаўнікоў. Аднак у Рось нашыя ўсё ж трапілі і, за словамі сп.Пархуты, атрымалі там добрую практыку. Разам з тым у трох гарадках мы атрымалі багата беспрацоўных, якіх вельмі цяжка ўладкаваць.

Адзінае месца, дзе спатрэбіцца шмат працоўнай сілы, гэта Зэльва. Гарадзенская вобласць сярод усіх астатніх, мае самы вялікі дэфіцыт электрычнасьці. Як магчымае месца пабудовы электрастанцыі разглядаліся Ліда, Слонім і Зэльва. Спыніліся на апошняй. З улікам гэтай акалічнасьці ўправай сп.Пархуты распрацаваны генэральны плян разьвіцьця Зэльвы. Побач старога вадасховішча створаць новае зь іншым тэмпературным рэжымам. Да будоўлі гідрэлектрастанцыі правядуць чыгунку. Паводле прагнозаў, насельніцтва Зэльвы да 2010 года павялічыцца зь 9 да 30 тысяч чалавек.

Справы ў будаўніцтве кепскія. Як адзіны плюс сп.Пархута адзначыў тое, што сёньня нарэшце загаварылі пра ўласна архітэктурную. Раней патрабаваліся толькі квадратныя мэтры і каб не працякалі швы ў панэльных дамох. Цяпер хоць заказчыкаў і няшмат, але іх абавязкова цікавіць і эстэтычны выгляд будынкаў.

А.Т.

С.А.

Вільню цягнік абмінае

У кастрычніку паміж Горадняй і Віцебскам пачаў езьдзіць пасажырскі цягнік.

Раней ён праходзіў церазь Вільню. Потым маршрут скарацілі і цягнік курсавуў паміж Віцебскам і Вільняй. Цяпер маршрут стаў даўжэйшы, але праходзіць цалкам па беларускай тэрыторыі.

С.А.

Уцекачоў злавілі

Нядаўна слоніўская міліцыя затрымала двух падазроных хлопцаў у паўвайсковым адзеньні.

Высьветлілася, што гэта зьбеглыя салдаты з 11-й мэханізаванай брыгады, якая знаходзіцца ў Слоніме. Байцы па ўласным жаданьні зьмянілі казарму на лясны будан, дзе адлачывалі ад службы 10 дзён. Жылі яны тым, што «чысьцілі» лецішчы, а скрадзенае прадавалі жыхарам навакольных вёсак. Вайсковое начальства до-сыць абыякава ўспрыняло вестку пра затрыманьне ўцекачоў. У работнікаў міліцыі склалася ўражаньне, што «рабінзонаў» зусім не шукалі.

Валодзя ЯН-

Знайшлі медную жылу

Кобрын. «Нарыхтоўшчык» каштоўных каляровых мэталю вынайшлі, здаецца, яшчэ адну медна-бронзавую «жылу» — на даху шматпавярховых дамоў.

Тут яны скручваюць часткі тэлеантэнаў, якія маюць дэталі з каляровымі мэталю. Падпільнаваць такіх здабыткаў цяжка: ня будзеш сядзець дзень і ноч на даху, вартуючы сваю антэну.

К.В.

Злодзеі — ня дурань

З крамы вёскі Жыровіцы Слонімскага раёну бяссьледна зьніклі 400 бутэлек гарэлки.

Што здзіўна, злодзеі, пасля таго як «абчысьцілі» краму, павесілі на яе дзьверы свой замок. Крама была зачыненая на два выходныя дні, і таму ніхто не падумаў трывогу.

В.В.

Адзінаццаць месяцаў за празьмерную цікаўнасьць

Сумна скончылася для аднаго з жыхароў Наваполацку цікаўнасьць да леташніх падзеяў вакол маскоўскага Белага дому.

Гэты цікаўнік патрапіў у кадры відэаздымкі сярод узброеных баявікоў. Яго арыштавалі на кватэры маці, якая жыве ў расейскай сталіцы. Адзінаццаць месяцаў адсідзеў небарака ў «Матроскай цішыні». Толькі нядаўна маскоўскі суд прызнаў яго невінаватым і выпусьціў на волю.

Тамаш ГУРБА

Вярхоўны Савет пакаяўся і здаўся новаму „бацьку“

У прэзыдэнцкай адміністрацыі зноў гарачыя дні: тут пачалі дзяліць партфэлі старшыняў абласных і раённых выканкамаў. Здаецца, для прэзыдэнта і ягонай кампаніі гэта вельмі прыемны занятка.

Лукашэнка досыць лёгка атрымаў ад Вярхоўнага Савету ўсё, што хацеў. Цяпер ён будзе прызначаць кіраўнікоў аблвыканкамаў, а тыя, у сваю чаргу — старшыняў раённых і гарадзкіх органаў улады. Дэпутаты гэтых Саветаў будуць выконваць чыста дэкаратыўныя функцыі. А сельскія і пасялковыя Саветы наагул ліквідуюцца, уся ўлада тут перадаецца ў рукі «мясцовай адміністрацыі», якую будзе прызначаць раённае кіраўніцтва.

Такім чынам, мы практычна развіталіся з савецкай уладай, якая праіснавала ў Беларусі 75 гадоў. Аднак на змену саветам прыйшоў парадак, які нельга назваць дэмакратычным. Народ пакуль так і не атрымаў права непасрэдна абіраць кіраўнікоў мясцовай улады. Лукашэнка вырашыў забраць гэтыя права сабе. Як мяркуюць некаторыя аналітыкі, гэта можа прывесці да ўсталявання ў нашай краіне таталітарнага рэжыму, асабліва ў выпадку правалу эканамічных рэформаў. Можа быць і такое. Але, як мне здаецца, «прэзыдэнцкая вяртыкаль» пражыве нядоўга. Наступны парлямэнт хутэй за

ўсё прыме зусім новую мадэль мясцовага самакіравання, заснаваную на дэмакратычных прынцыпах.

Што ж да цяперашняга Вярхоўнага Савету, то ён зараз служыць новаму «бацьку». Тыя самыя дэпутаты, якія некалі дружна падтрымлівалі В.Кебіча, вылучалі яго кандыдатам у прэзыдэнты (узгадайце 220 дэпутатскіх подпісаў за Францавіча), цяпер яны гэтак жа аддаюць службу А.Лукашэнка.

Уявіце сабе: 221 дэпутат прагаласавалі за «прэзыдэнцкую вяртыкаль». Лукашэнка не памыляўся, калі адразу пасля прэзыдэнцкіх выбараў заявіў, што Вярхоўны Савет сам прыпаўзе да яго. Прэзыдэнт гадаўся ў гэтай самай наменклатурнай сям'і і добра ведае ейныя норавы: прададуць што заўгодна і каго заўгодна, абы самім ўратавацца і атрымаць цёплае месца. Заўважце: перахінулася ўся група «Беларусь», за выключэннем ейных лідараў Г.Казлова, М.Скарыніна, В.Паўлава і яшчэ 4—5 дэпутатаў (як генэрал Бачароў, напрыклад), якія надта «засьвяціліся» з Кебічам, і таму ад Лукашэнкі нічога добрага

ім чакаць не даводзіцца. А астатнія: старшыні выканкамаў, дырэктары заводаў, аграрнікі — ўсе прыйшлі з пакаяньнем. І прэзыдэнт іх зразумее, бо сам некалі гуляў у камандзе Вячаслава Францавіча. Галаваньне, дарэчы, было пайменным.

У гэтай сытуацыі толькі Апазыцыя выглядала прыстойна, цвёрда трымаючыся сваіх прынцыпаў. (У прыватнасці, апазыцыянеры настойвалі, каб кіраўнікоў мясцовай выканкамаў улады выбіраў на сельскіх раёнах.) Апазыцыя выступала сапраўды як палітычная сіла — адзіная ў гэтым парлямэнце, якая мае канкрэтную палітычную плятформу і непахісна адстойвае яе.

А за што змагалася чатыры гады так званая дэпутатская большасць? Толькі за персанальнае месца каля дзяржаўнага карыта! На гэтую публіку абаліраўся Кебіч. Цяпер вось зь ёю хутка паразумеўся Лукашэнка. Можна не сумнявацца, прэзыдэнт дасць ім пасады і яны будуць служыць яму «верай і праўдай». Такія людзі прэзыдэнту патрэбны. На парлямэнцкіх выбарах менавіта яны стануць ягоным галоўным апірышчам. «Прэзыдэнцкая вяртыкаль» будзе рабіць усё магчымае і немагчымае (як у часы кампартыі), каб правесці ў дэпутаты падкантрольных прэзыдэнту лю-

дзеі.

Лукашэнка, як вядома, выступае супраць таго, каб палова дэпутатаў выбіралася паводле партыйных сьпісаў. Трэба чакаць, што Вярхоўны Савет прагаласуе менавіта так, як гэтага хоча прэзыдэнт. У выніку мы зноў можам атрымаць нікэмы: парлямэнт, дэпутаты якога будуць віхляцца злева ўправа, у залежнасьці ад асабістых кар'ерна-бытовых інтарэсаў.

Дарэчы, у гэтым сэнсе сам Лукашэнка вельмі яскравы прыклад. Колькі б ён ні гаварыў, што «я за это всегда выступал», што «я и раньше это предлагал» і г.д., усё гэта дэмагогія. Чатыры гады Лукашэнка паводзіў сябе ў Вярхоўным Савеце як самы звычайны каньёнтуршчык. І як толькі адчуў, што ёсць магчымасьць згуляць уласную партыю, ён вырашыў скарыстаць гэты шанец і пайшоў, як танк. Той факт, што Лукашэнка вымушаны цяпер адыходзіць ад сваіх папулісцкіх перадвыбарчых абяцанняў, таксама досыць яскрава характарызуе ягоную персону. Куды прэзыдэнт Лукашэнка паверне заўтра — пра гэта ён сам, здаецца, яшчэ ня ведае.

Пятро ПАНКРАТОВІЧ

Аляксандар Фядута, якога вы бачыце на гэтым здымку, лічыцца адным з найбліжэйшых палічных прэзыдэнта Лукашэнкі.

Ён спрабаваў зрабіць камсамольска-партыйную кар'еру, аднак не паспеў, бо «руководящая и направляющая» страціла ўладу. Але, як бачым, падняцца сп.Фядуту ўсё ж такі ўдалося. Цяпер ён у Лукашэнкі галоўны прапагандыст і начальнік над ўсёю прэсай (дзяржаўнаю). Пэўны час Фядута таксама троху займаўся журналістыкай: восем месяцаў працаваў карэспандэнтам у газэце «24 часа» — органе Гарадзенскага гаркаму КПБ. Але і тут сп.Фядуту не пашанцавала, бо пасля жніўнянскага путчу газэту прыкрылі. Дарэчы, вельмі адыёзная была газэтка.

Антон КАПЛІЦА

Сёньня

Сяргей ДУБАВЕЦ

Антыпод

У прэзыдэнта Лукашэнкі няма яснага палітычнага антыподу. Усе магчымыя антыподы — няясныя. Кажуць, «прэзыдэнта першыя сто дзён не крытыкаваць», «падтрымаць учасьце барацьбы з карупцыяй», «падтрымаць пры ўмове, калі ён...» Адкуль гэтыя ілюзіі, гэтая гульня ў «лібэральныя каштоўнасьці»? Адкуль наагул гэты Лукашэнка ўзяўся? Ніхто не чакаў... А ўзяўся ён з кучы. І цяпер усе зноў зьбіваюцца ў адну палітычную кучу. А куча ня ведае наступу.

Каб нешта нарадзілася — патрэбныя двое. Палюсы. Плюс і мінус. Каб нешта адбывалася, патрэбна белая і чорная, нашы і немцы. Завальваюць справу белыя, народ гукае чорных, і наадварот.

У Лукашэнкі ёсць два шляхі — выжыць да канца тэрміну ці быць скінутым. Але ў абодвух выпадках народ на знаковым узроўні пойдзе шукаць лукашэнкавага антыпода. Маўляў, крытыкаваў, дык ідзі сам пакрыў.

І вось што здзіўляе. Пры відавочнай неадпаведнасьці прэзыдэнта пасады, ніхто з канкурэнтаў ня хоча ўзяць на сябе ролю ягонага антыпода. Няма крытыка паслядоўнага і радыкальнага. У палітычным жыцці краіны не ўзьнікае ток паміж «+» і «—». І неадпаведнасьць Лукашэнкі затуманьваецца ілюзорнымі фразамі, накітал «падтрымаць учасьце незалежнасьці...»

У такой сытуацыі прэзыдэнт можа стаць ахвяраю не палітычнай барацьбы, а народнага гневу. Разгневаны народ выйдзе на пляц і выбера з палітычнай кучы... новага Лукашэнку.

Былы афіцэр КГБ піша пра маскоўскі плян „беларускага калідору“

Нядаўна ў газэце «Знамя юности» былы афіцэр КГБ Уладзімер Ксёназ апублікаваў досыць цікавы артыкул, які, аднак, многія не заўважылі. Прапануем некаторыя фрагменты гэтай публікацыі нашым чытачам.

Аўтар, у прыватнасці, піша: «Увосень 1992 г. нацыянальны гонар расейцаў быў закрануты папрокамі з боку суверэнных рэспублік былога СССР у тым, што Расея як абірала, так і абірае гэтыя рэспублікі, вывоззячы зь іх прадукты, тавары, прамысловыя вырабы і г.д. Неабходна было паставіць кропку ў гэтым працэсе і паказаць бліжэйшым суседзям, што жартаваць з Расеяй нельга. У лістападзе 92-га каманда расейскага прэзыдэнта ўзялася за распрацоўку новай стратэгічнай палітыкі і развіцця новай Расеі ўжо не на словах, а на справе.

Тады ўпершыню ў прэзыдэнцкай камандзе нарадзіўся тэрмін «беларускі калідор». Ідэя ягонага стварэньня належала Шохіну і Шумейку, а пазьней праект падтрымаў і Чарнамырдын. Сутнасьць праекту ў тым, каб Расея магла атрымліваць устойлівы сухапутны доступ да краінаў Усходняй і Заходняй Эўропы. Зьмены, якія адбываліся ў Прыбалтыцы, Украіне, Малдове, пакідалі Расеі адзіны шанец — Беларусь. Наша Рэспубліка, празь якую праходзілі і праходзяць асноўныя чыгункавыя ды аўтамабільныя магістралі, газанафтаправоды, стала адным з важнейшых зьвёнаў новай стратэгічнай палітыкі Расеі на Захадзе, як і Казахстан ва ўзаемаадносінах Расеі з краінамі Сярэдняй Азіі.

У снежні 1992 г. з удзелам прэзыдэнта Ельцына на адным з падмаскоўных лецішчаў прайшла закры-

тая нарада. Шохін прапанаваў як спосаб палягчэньня руху расейскага лякаматыва на шляху рынковых рэформаў адчапляць вагоны, якія замаруджалі гэты рух. Гэтымі вагонамі, як вы здагадаліся, былі ранейшыя рэспублікі Саюзу. Сутнасьць прапановаў заключалася ў двух кроках, якія прыводзілі б да адчаплення адных і пакіданьня іншых вагонаў. Першы крок — вывад з рублёвай зоны (зоны Расеі) усіх былых рэспублік СССР празь вынацыццё з абароту купюраў 1961—1993 гг., увод каэфіцыенту расейскага рубля ў адносінах да грашовых наміналаў рэспублік. Тым самым адразу, на пачатковым этапе, было ўзята за мэту паставіць грашовыя сыстэмы рэспублік у залежнасьць ад Нацыянальнага банку і ўраду Расеі.

Другім крокам прапанавалася ўплываць на сытуацыю ў бліжэйшым

межы ў інтарэсах эканомікі Расеі з дапамогаю спынення і ўзнаўленьня падачы газу і нафты.

Прапановы былі прынятыя і хутка пачалі ажыццяўляцца. Гэта дало магчымасьць падняць доўг Беларусі Расеі з 0 да 4 млрд. даляраў на сёньняшні дзень.

Плян «Беларускі калідор» таксама меў на мэце вывад з палітычнай арэны Беларусі палітыкаў, якія запатрабуюць ад Расеі плату за выкарыстаньне іхных тэрыторыяў і магістралей, як гэта зрабіла Польшча. Такімі палітыкамі аказаліся Шушкевіч і Пазьняк. Першага абвінавачвалі ў злоўжываньні службовым становішчам — будаваў гараж для асабістай машыны, рамантаваў кватэру і ставіў помнік на магілу маці. Другога прадставілі як злоснага ворага расейцаў».

Праграма прэзідэнта ня можа быць выканана

Эканаміст Андрэй Тур з Беларускага эканамічнага універсітэту камэнтуе праграму выхаду з крызісу

Мэта

У самых агульных рысах Лукашэнкава «Праграма неадкладных мер...» мала чым адрозніваецца ад аналігічных праграмаў краінаў Усходняй і Цэнтральнай Еўропы. Тут, як быццам, ёсць увесь набор патрэбных захадаў. Але маюць месца два вельмі істотныя недахопы. Першае: у гэтых праграмах была выразна акрэслена стратэгічная мэта — для чаго? Сама праграма выступала толькі як падраздзел, адзін з момантаў агульнай мэты. Напрыклад, падавіць інфляцыю і захаваць стабільнасць можна рознымі спосабамі. Можа здарыцца так, што пасля дасягнення нейкіх асобных мэтаў спатрэбіцца зноў заганыць эканоміку ў стан крызісу. Таму што ў нашай праграме няма асноўнага — стратэгічнай мэты.

Другое: праграма Лукашэнкі ня можа быць выканана. З адной прычыны не: усе падобныя праграмы нарэшце вырашалі праблему выбару — ці сацыяльная справядлівасць, ці эканамічная эфектыўнасць. Адно з двух, а трэцяга — ня дадзена. Немагчыма ставіць на перша плян пытанні сацыяльнай роўнасці, калі эканоміка знаходзіцца ў глыбокім транссе. Немагчыма праводзіць структурную перабудову, змагацца з інфляцыяй і пры гэтым спрабаваць не парашаць жыццёвы ўзровень насельніцтва. Эканоміка з гэтым не справіцца.

Існуе таксама яшчэ адзін выбар. Трэба выбіраць: ці падаўленне інфляцыі і, адпаведна, рост беспрацоўя, ці абцягненне ледзя на поўнае занятасці і, адпаведна, правал палітыкі стрымлівання інфляцыі. Зноў жа, трэцяга выйсця тут няма. У праграме Лукашэнкі гэты момант не адлюстраваны. Значыць: ці сьведомая, прабачце, хлусня, ці непісьменнасць. А большыні людзей проста трэба патлумачыць: умовы мяняюцца, неабходна шукаць сваё месца, хутчэй за ўсё — новае. Калі вы былі сьлесарам, то неабавязкова ім застанецеся.

Падаткі

Нас пераконваюць, што без падаткаў дзяржаўны бюджэт напоўніць нельга. Між тым, галоўным уяўляецца пазбаўленне датацыяў вытворцаў тавару. Як толькі гэта будзе дасягнута, можна вырашыць шэраг найважнейшых праблемаў.

Адмена датацыяў адразу ж пацягне за сабой структурную перабудову. Калі завод ня можа без субсідыяў, то тавар, які ён вырабляе нікому не патрэбны. Калі тавар не знаходзіць попыту, то навошта такі завод? Трэба мяняць арыентацыю.

Адмена датацыяў аўтаматычна вырашае праблему бюджэтнага дэфіцыту. Зусім недарэмна заходнія эканамічныя школы пачынаюць не з падаткаў, а менавіта з датацыяў, якія скажваюць карціну канкурэнтаздольнасці прадпрыемстваў, спрыяюць маніпудляцыі ў вытворчасці. І, бадай, самае цікавае: згодна адносна новай тэорыі амэрыканскага эканаміста Буханана, існаванне датацыяў нараджае монстраў — карупцыю, бюракратызм, лямбизм.

Плюс да гэтага, ніхто асабліва не задае сабе пытаньне: хто будзе скрайным? А ім аказваецца спажывец. Бо датацыі закладваюцца ў цану тавара — яна расьце. Выходзіць, што падтрымліваецца датацыяй трэба таксама размеркаваньне і самога спажывца. Кола зноў замыкаецца.

Гэты кардынальны аспект у праграме, па-сутнасьці, ня ўлічаны.

Што датычыць непасрэдна падаткаў. Строга кажучы, яны адлюстроўваюць тую долю ўласнасьці, якой валодае дзяржава, якую яна павінна, воленс-ноленс, забясьпечыць. Такім чынам, зьнізіць падаткі можна толькі ў тым выпадку, калі зьменшыцца доля дзяржаўнае ўласнасьці. Зараз падаткі магчыма зьнізіць толькі за кошт зьмены ўнутранай структуры падаткаабкладаньня. Ды і тое, нязначна. Напрыклад, шляхам зьмяншэння падатку на дабаўленую вартасць, які ва ўсім сьвеце адносіцца на

выдаткі. Але ва ўсім сьвеце ПДВ скіраваны на абмежаваньне вытворчасці тавараў, якіх і так зашмат. Пра нас такога ня скажаш, тым ня менш, ПДВ — 25%, а прынятая ў сьвеце норма — 15%.

Прыватызацыя

Па-сутнасьці, — гэта вялізны іржавы інструмант, якім ніхто не сьпяшаецца забіць адразу шмат зайцоў. Але прыватызацыя, як гэта не парадаксальна, павінна ісьці поруч з нацыяналізацыяй. Як гэта робіцца, паказала «жалежная ледзі» Тэтчар.

У Англіі дзяржава скупляла прадпрыемствы, утрымліваў іх уладальнікам не было сэнсу: адсутнасць попыту на тавар, яго нізкая якасьць і г.д. Купляла па малой цане. Потым была санацыя прадпрыемства, перапрафіляваньне, прывядзеньне яго ў належны рынаковы стан. Затым — продаж, але па большай цане. Куплялі ахвотна, бо, апроч ўсяго іншага, дзяржава гарантвала замовы. Такім чынам кожны год дзяржава мела дадаткова 5 млрд. фунтаў стэрлінгаў, якія ішлі зноў жа на куплю заняпалых фірмаў, іхнае адраўленьне, разнастайныя сацыяльныя праграмы.

Наша прыватызацыя робіцца, як здаецца, дзеля самой сябе. Прадалі, ці акцыянавалі, ці здалі ў арэнду — на гэтым усё. Такая прыватызацыя нічога ня дае.

Зьнешняя эканоміка

Мы заўсёды залежалі і будзем залежаць ад Расеі, калі структура эканомікі застанецца нязьменнаю. Беларусь ўжо амаль па сусветных цэнах купляе энэрганоўбыты. Яны ж закладваюцца ў цану тавараў, якія мы экспартуем. Але і пры гэтым яны застаюцца неканкурэнтназдольнымі на рынку. Ніколі нашыя аўтамабілі, тэлевізары й лядоўні не дасягнуць сусветнага ўзроўню, з гэтым трэба прымірыцца. І шукаць іншыя шляхі.

Напрыклад, перапрацоўваць адыходы лясной, хімічнай, нафтахімічнай і інш. вытвор-

часьцяў у тавар, якога на рынку няма, і які з гэтай прычыны купіць і Украіна, і Польшча, і Расея. І тады мы зможам дыктаваць свае ўмовы, а не нам.

Зараз жа, падтрымліваючы вытворчасць нібыта якасных тэлевізараў і інш., дзяржава адначасова падтрымлівае неэфектыўную мадэль эканомікі. Хоць шлях тут даўно вядомы: пераход на выпуск тавараў па тэхналях заходніх транснацыянальных карпарацыяў. Што ня можаш зрабіць сам, аддай іншаму, які можа.

Арыентацыя на перапрацоўку сваёй сыравіны зьмяніла б, дарэчы, і структуру экспарту-імпарту. Беларусь ня мела б з новымі тэхналямі праблемы энэрганоўбыты. Ён спатрэбілася б значна менш, як цяпер. А гэта — сапраўдная эканамічная незалежнасьць. Праўда, такое магчыма толькі пасля стварэньня практычна новага эканамічнага патэнцыялу. Праграма не дае падставу лічыць, што краіна пойдзе менавіта ў гэтым напрамку.

Прадпрымальнікі

Асноўны момант тут — адсутнасць прававых гарантыяў. Калі ўрад сёння выдае адзін загад, а праз тыдзень — з процілеглым сэнсам, то гэта нараджае той від прадпрымальніцтва, які мы цяпер маем. Уласна, праблема заключаецца ў строгім захаванні ўжо прынятых ці маючых быць прынятымі законаў у сфэры прыватнага бізнэсу. Іначай, замест прадпрымальніка мы атрымліваем драпежніка, што цалкам абумоўлена характарам дзяржавы. Няхай гучыць ня вельмі карэктна, але дзяржава — самы страшны вораг прадпрымальніка. Менавіта з-за сваёй непрадказальнасці. Згодна канцэпцыі таго ж Буханана, цэная эканоміка ёсць рэакцыя суб'ектаў гаспадараньня на маніпудляцыю дзяржавы. Толькі і ўсяго.

Дарэчы, у праграму прэзы-

дэнта закладзены нейкія ільготы для прадпрымальніцтва, дапамога яму на дзяржаўным узроўні. Гэта не вытрымлівае сур'ёзнай крытыкі. Па-першае, урад наўрад ці зможа знайсці дадатковыя сродкі. Па-другое, прадпрымальніцтва заснавана на, так бы мовіць, тэорыі самавыжываньня. І таму найлепшай дапамогай яму будзе адсутнасць дапамогі, але прававыя гарантыі. Проста прыватніка ня трэба душыць. Астатняе — ягоны клопат.

Прафанацыя?

Не, каньонктура

Калі аналізаваць асобныя часткі праграмы, то ствараецца ўражаньне прафэсійнай, прыгожай працы. Але, вяртаючыся да пачатку размовы, праграма зробленая пад тэзіс прэзідэнта пра «сацыяльна справядлівую» выхад з крызісу. Можа таму і адсутнічае стратэгічная мэта, што яна і непатрэбная. Пастаўлены блізкія тактычныя мэты, а да чаго яны прывядуць — ня ведае і сам Лукашэнка. Да таго ж, нерэальна зьнізіць інфляцыю да 1-га — на 20%, а да 15-га — яшчэ на 10%. Гэта першасна невыканальна. Ня кожны палітык — эканаміст, але кожны эканаміст — палітык.

Р.С. Будзем дагаворваць да канца: можа і сапраўды Лукашэнка зьбіраецца вывесці краіну з крызісу. Хутчэй за ўсё так. Але ня ў меншай ступені, як пра краіну, ён дбае пра сваю асобу. Дакладней, пра ейную папулярнасць. Так прэзідэнт губляе час. Тое, што можна было зрабіць адразу пасля выбараў, на хвалі ўсёнароднай любові, зараз ён ужо ня зробіць. Празь месяц ня зробіць і таго, што можна было цяпер.

Лукашэнка атрымаў тое, што хацеў: праграму, з'арыентаваную пераважна на сябе. Праўда, і адказваць прыйдзеца за ейнае выкананьне — яму.

Андрэй СЯРЖАН

Ангельская газэта

пра выказваньні Лукашэнкі

Уплывовы ангельскі каталіцкі тыднёвік *The Tablet* паведаміў пра выказваньне прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі наконт таго, што ён мае намер спыніць каталіцкі «экспансіўнізм».

Лукашэнка, піша *The Tablet*, лічыць каталіцкую царкву чужой, заходняй і, у прыватнасьці, польскай, імпартаванай у Беларусь. Большыня каталіцкіх сьвятароў на Беларусі, тлумачыць газэта, карыстаецца польскай мовай пры набажэнстве ды ў казаньнях. І на працягу апошніх трох гадоў вялікая колькасць польскіх сьвятароў наведвалі Беларусь нібы турысты, а фактычна як місіянеры. Цяпер у Беларусі знаходзіцца каля 120 такіх «турыстаў», інфармуе газэта, якія, калі Лукашэнка выканае сваю пагрозу, могуць быць за кароткі час адасланыя назад у Польшчу.

Уніяцкая царква, піша далей *The Tablet*, можа таксама пацярпець. Стан гэтай царквы аніяк не палепшаў апошнім часам у выніку прызначэньня паляка Сяргея Гаека на становішча візятара ад Усходняй Кангрэгацыі ў Рыме для беларусаў грэцкага абраду. Паводле *The Tablet*, гэта можа быць вытлумачана прарасейскай Праваслаўнай царквой як довад, што уніяты ня менш за рыма-каталікоў зьяўляюцца польскай духоўнаю «пятаю калёнаю».

М.Г.

Ня будзе рэформаў — не чакай дапамогі

Прадстаўнікі адміністрацыі ЗША заявілі, што дапамога краінам былога СССР, якія не распачалі буйнамаштабныя рынаковыя пераўтварэньні, будзе значна скарачана.

Гэта зьвязана з тым, што Кангрэс Злучаных Штатаў амаль у тры разы зьменшыў аб'ём асыгнаваньняў на дапамогу замежным краінам: з 2,5 млрд. USD да 850 млн. USD. Цяпер усечаная фінансавая дапамога, прызначаная для былых савецкіх рэспублік, будзе пераважна разьмяркоўвацца паміж тымі з іх, што рашуча сталі на шлях эканамічных рэформаў. Пытаньне ў тым, ці трапіць у гэты лік Беларусь.

В.Ш.

ПРЭСТЫЖНАЕ ІМЯ

ПРЭСТЫЖНЫ БАНК

Беларускі акцыянэрны камэрцыйны банк

Апэратыўна, прафэсійна, з павагаю да кліентаў —

УСЕ ВІДЫ БАНКАЎСКІХ ПАСЛУГ.

Калі Вы хочаце эканоміць час і памножыць свае капіталы, становіцеся кліентам *Маснатбанка*.

БЯСПЛАТНА, БЕЗ ПРАБЛЕМАЎ І БЕЗ ЧАРГІ

- адкрываем рахункі;
- прымаем плацёжныя дакуманты да 16-й гадзіны;
- ажыццяўляем плацэжы па Беларусі на працягу трох гадзін;
- афармляем дэпазытныя ўклады фізычных і юрыдычных асобаў;
- ажыццяўляем разьлікі з Расеяй на працягу трох банкаўскіх дзён.

Купляем і прадаем расейскія рублі.

Калі Вы жадаеце стаць саўладальнікам банка з прэстыжнай назвай і самым дынамічным разьвіцьцём, купляйце акцыі *МАГНАТБАНКА*.

Вы можаце падпісацца на акцыі

МАГНАТБАНКА па адрасе:

Рэспубліка Беларусь, 220050 г.Менск, вул. Берсана, 14

Тэлефоны:

Прымальня.....20-55-34

Аддзел карэспандэнцкіх рахункаў,

куплі-продажу расейскіх рублёў.....20-76-25

Аддзел капітальных папераў.....20-76-25

а таксама ў філіях *МАГНАТБАНКА*:

№1 — 220050, г.Менск, вул. Чарнышэўскага, 10а.

Тэл. 66-00-73, 66-11-55.

№2 — 212029, г.Магілёў, вул. Ленінская, 1.

Тэл. (0222) 25-37-18.

№3 — 213800, г.Бабруйск,

вул. Маркса/Пушкіна, 78/122. Тэл. (02251) 2-77-92.

Армія Краёва не дае спакою гісторыкам

Раней беларускія гісторыкі мусілі даследаваць правядзеныя калектывізацыі і раскулачванне. Армію Краёву можна было хіба аблаяць, не спрабуючы ўзважыць усе ейныя плюсы і мінусы. На гарадзенскай канфэрэнцыі 6—7 кастрычніка, прысвечанай АК, фронт, нарэшце, быў прарваны.

Беларускія навукоўцы прачыталі на канфэрэнцыі ажно 30 дакладаў, польскія — 8. Госьці імкнуліся да стрыманага дыялогу, чаго, аднак, ня скажаш пра некаторых мясцовых палякаў, адзін з якіх назваў канцэнтрацыйны лягэр у Картуз-Бярозе санаторыем у параўнанні з ГУЛАГам. У кулоарах некаторыя нават лічылі, што ён павінен прапасаць прабачэння, паколькі наглядчыкі картуз-бяроўскага лягэру стажаваліся ў Дахаў і былі спраўнымі катамі. Што да беларускіх даследчыкаў, дык частка з іх выступала памяркоўна, робячы крокі на сустрэчу палякам. Іншыя, як напрыклад, В.Ермаловіч, выступалі больш жорстка. Ён сцвявердзіў, што АК для польскай гістарыяграфіі — «святая карова», як некалі ў нас была КПСС. Палякі ня хочуць пагадзіцца, што акаўцы забівалі мірных жыхароў, і ў адказ нагадваюць пра дэпартацыю палякаў ды іншыя крыўды.

А вось старшыня таварыства «Беларусь—Польшча» Л.Лойка абмяляваў галоўную праблему ў выбары пазыцыі па гэтай праблеме для беларускага боку. Хоць акаўцы ваявалі на тэрыторыі Беларусі, ацэнка іхнай дзейнасці была адзіная — савецкая, якой, дарэчы, мусіла збольшага прытрымлівацца і афіцыйная Варшава. Часы зьмяніліся, як і пазыцыя польскага боку. І цяпер спрачацца пра ацэнкі даводзіцца не з савецкім бокам, а зь беларускім. Між тым, як зазначыў сп.Лойка, у беларускіх гісторыкаў захаваліся рэчывы савецкага пункту гледжання на гэтую праблему. Таму для палякаў пакуль застаецца невыразным ўласна-беларускае стаўленне да АК.

Ён таксама зазначыў, што і акаўцы, і савецкія партызаны выконвалі волю ўласных урадаў і былі ў палоне свайго палітычнага лёсу.

Дарэчы, на гэтую ж акалічнасць звярнулі ўвагу і варшаўскія гісторыкі. Прафэсар Бальцэрак з польскай Акадэміі навук папракнуў беларускіх прамоўцаў за ўжыванне выразаў накшталт «банда акаўцаў», «зłodзеі з АК» або «было агульнявадома, што акаўцы супрацоўнічалі зь немцамі». Гэта — мова прапаганды, а не навуковая. Аказваецца, называць бандамі польскі рух супраціву было дамоўлена на дзвюх сакрэтных нарадах паміж гестапа і НКВД у 1939 і 1940 гг. Ужо тады нямецкая акупацыйная прэса выкарыстоўвала толькі гэты тэрмін, а беларускія навукоўцы ім карыстаюцца дагэтуль.

Іншы польскі гісторык казаў, што ў СССР існаваў тады дыктатарскі рэжым, таму трэба крытычна выкарыстоўваць тагачасныя крыніцы. Нельга забывацца, што акаўцы дзейнічалі паводле законаў польскай дзяржавы і не маглі ведаць, вернецца суды польская ўлада ці не. Іншыя лічылі, што неабходна кіравацца савецкімі законамі. Аднак сёння тут суверэнная беларуская краіна. Карацей, палітычныя рэаліі зьмяніліся і неабходна карэктаваць шмат якіх заідэалізаваных і запалітызаваных раней ацэнак. Датычна саміх беларусаў ён лічыць, што аднолькава з палякамі яны сталі ахвярамі і немцаў і саветаў. Пра апошняе сьведчаць Курапаты.

Ад польскага пасольства ў Менску слова сказаў ягоні першы сакратар Кшыслаў Длужэўскі, які з прыкрасцю адзначыў зьяўленне ў беларускіх афіцыйных газэтах публікацый пра АК, вытрыманых у рэзка-негатыўным тоне. Ён папрасіў навукоўцаў карыстацца толькі лічбамі і фактамі, пацверджанымі архіўна. Сп.Длужэўскі адзначыў таксама, што палякі зацікаўлены ў разьвіцці добрых дачыненняў зь братнімі народамі і зь беларускаю дзяржавай. Ён прапанаваў дапамогу для працягу дыскусіі пра

Армію Краёву. Дарэчы, наступная (пятая) сустрэча беларускіх і польскіх гісторыкаў адбудзецца ў Варшаве.

Дырэктар Беларускага навукова-даследчага цэнтру дакумэнтазнаўства, археаграфіі і архіўнай справы сп.Міхнюк, які вёў канфэрэнцыю, падсумаваў дыскусію. Навукоўцы выслухалі адзін аднаго і ў нейкай ступені зблізілі пазыцыі, хоць шмат у чым яны застаюцца процілеглымі. Ён заклікаў абодва бакі крытычна ставіцца да крыніцаў, адмовіцца ад палітызацыі гісторыі. Сп.Міхнюк назваў правакацыйным артыкул пісьменьніка Івана Новікава пра Армію Краёву, надрукаваны «Советской Белоруссией» 30 верасня, у дзень, калі плянавалася адкрыццё гэтай канфэрэнцыі. Некаторыя з гісторыкаў наракалі, што дагэтуль ня могуць трапіць у архівы КГБ і што ісьці туды наагул няёмка. Сп.Міхнюк параіў ім, паколькі прыняты закон аб архівах, не баяцца зьвяртацца ў КГБ, бо, за ягонымі словамі, хто мае іншыя мэты, ходзіць туды празь іншыя дзверы.

Сяргей АСТРАЎЦОЎ

Спрэчка пра АК: погляд з Варшавы

3 нагоды гарадзенскай канфэрэнцыі, прысвечанай Арміі Краёвай, адна з найбуйнешых польскіх газэтаў *Życie Warszawy* 6 кастрычніка надрукавала вялікі артыкул Тамаша Стжэмбоша пад загалоўкам «Спрэчка ня толькі пра АК: Хто быў законным гаспадаром Наваградчыны, Віленшчыны й Палесся ў 1939-1945 гг. — Польшча ці СССР?». Артыкул зьмяшчае аналіз публікацый у беларускай прэсе, а таксама фармулюе польскую пазыцыю.

Аўтар адзначае, што публікацыі апошняга часу ў беларускай прэсе напісаны пераважна з пазыцыяў савецкай імпрэі, а не з разуменьня суверэннасьці Беларускай рэспублікі. Аўтары ў беларускіх газэтах занятыя канфліктамі паміж Арміяй Краёвай ды савецкай партызаншчынаю, які ў сваёй сутнасьці ня быў канфліктамі польска-беларускім. Не заўважаецца, што людзі, якія ліквідоўваліся польскім падпольем у 1939-1940 гг., а потым баявымі аддзеламі АК, былі забітыя не як беларусы, расейцы, украінцы, габрэі альбо палякі, а як функцыянеры савецкага апарату тэрору альбо іхныя агенты.

Беларуская публіцыстыка, значнае Т.Стжэмбож, адмаўляе жаўнерам АК у праве змагацца за Польшчу ў яе перадаваных межах. Цалкам адмаўляецца факт юрыдычна-міжнародных

наступстваў Рыскага трактату 1921 г., а таксама факт незаконнасьці анэксіі польскіх тэрыторыяў як гітлераўскаю Нямецкаю, так і сталінскаю Расеяй. Адмаўляецца той факт, што ў выніку *ocupatio bellica* (ваеннай акупацыі), паводле прынятых міжнародных правілаў, забараняецца зьмяняць межаў якой-небудзь дзяржавы, а таксама ніхто ня можа пазбавіць яе жыхароў даваеннага грамадзянства. Не звяртаецца ўвага гэтай публіцыстыкі на тую акалічнасць, што ў гісторыі Эўропы няма ніводнага прыкладу, каб змагары за страчаную незалежнасць ваявалі б не за аднаўленьне ўсяго забранага краю, а толькі за ягоную палову.

Аўтар звяртае ўвагу таксама на тое, што беларускія выданні адмаўляюцца друкаваць палемічныя матэрыялы, якія прадстаўлялі б іншы погляд. Пішучы пра манэўры акаўскіх камандзёраў паміж немцамі ды савецкімі партызанамі, як правіла, забы-

ваюць пра загад 1-га сакратара КПБ Панамарэнкі, які быў выданы ў пачатку лета 1943 г., дзе патрабавалася фізычная ліквідацыя альбо ўключэнне ва ўласныя аддзелы партызанскіх адзінкаў АК. Ахвярамі гэтага загаду сталі, між іншым, аддзел «Кміціца» каля возера Нарач у верасні 1943 г. (першы буйны аддзел АК на Віленшчыне) і стаўпецкі батальён у Налібоцкай пушчы ў лістападзе 1943 г. Сучасныя беларускія аўтары забываюць пра вынішчэнні савецкімі партызанамі сотняў сем'яў (польскіх і беларускіх), пра спаленне цэлых вёскаў, гвалты і рабаванні, што зьяўляюцца колькаска непараўнальнымі з тымі злачынствамі, у якіх абвінавачваецца АК. Не без падставаў шматлікія беларусы добраахвотна ўступалі ў аддзелы АК, не без падставаў уласна яны фармавалі спонтанныя альбо ўтвораныя празь немцаў аддзелы вясковай самаабароны, скіраваныя супраць савецкіх партызанаў, а ня супраць АК.

Пры гэтым забойствы, што выконваліся з даручэння Масквы, альбо з ўласнай ініцыятывы, не былі ініцыянтамі. Гэта была рэалізацыя сьвядамо прынятай савецкай імпрэі канцэпцыі «ачышчэння тэрыторыі» ад элемэнтаў ня толькі варожых, але таксама няпэўных, «класова чуждых». Гэтай самай мэце служылі як ліквідацыі 1943-1944 гг., так і масавыя арышты 1939-1941 гг., калі ў лягэры высіляліся людзі, якіх вызначалі як СОЭ (Соцыальна Опасны Элемент). Дадзеную катэгорыю на 90% складалі польскія і беларускія сяляне, месчакіўцы (у тым ліку й габрэі), рабочыя й саматужнікі.

Фармулюючы абвінавчаньні супраць АК, беларускія гісторыкі і публіцысты аўтаматычна ідэнтыфікуюць сябе зь імпрэялістычнай савецкай палітыкай, а не адстойваюць пазыцыю Беларускай рэспублікі, падкрэсьлівае польскі аўтар.

Паводле *Życie Warszawy* падрыхтаваў Ян ГРЭЧЫЦ

С.П.

Ці спынім рэсаветызацыю?

2 кастрычніка віленскі Інстытут Сацыяльных Даследаванняў пры дапамозе Інстытуту Дэмакратыі ва Ўсходняй Эўропе (IDEE) ладзіў міжнародную канфэрэнцыю «Рэсаветызацыя як новая форма расейскага імперыялізму».

У канфэрэнцыі ўзялі ўдзел прадстаўнікі Баўгарыі, Вугоршчыны, Грузіі, Літвы, Польшчы, Румыніі, Славакіі, Украіны, Харватыі, Чачні, Чэхіі, а таксама кіраўнікі IDEE і часопіса *Uncaptive Minds* з Вашынгтону Ірэна Лясота і Эрык Чэноўэт. Ад нашай краіны прамаяляў Віцук Вячорка (Беларускі Народны Фронт).

«Рэсаветызацыя» ў вуснах удзельнікаў канфэрэнцыі азначала не аднаўленьне «савецкай улады», але вяртаньне камуністычных і маскоўскіх уплываў. Дарэчы, выступаўшы ад Украіны, Крыму і Беларусі ў адзін голас сцвявердзілі, што ў іхных краінах яшчэ не адбылася дэсаветызацыя, каб казаць пра рэсаветызацыю. Наагул жа навукоўцы і палітычны дзеячы былі згодныя ў сваёй занепакоенасьці намаганьнямі Масквы здабыць ад Захаду *carte blanche* на права «ўладкоўваць» посткамуністычную прастору Эўропы й Азіі.

Польскі публіцыст Якуб Карпінскі адзначыў падабенства палітычна-эканамічных працэсаў у краінах рэгіёну. Паўсюдна вяртаюцца да ўлады перафарбаваныя камуністы, якія адстойваюць інтарэсы скапіталізаванай намэнклятуры, зацікаўленай не ў сапраўды свабодным рынку, а ў манополіі. Намэнклятурная ўлада змыкаецца з мафіяй.

Канфэрэнцыя прыняла звароты да прэзыдэнтаў Расеі і ЗША, а таксама да ААН накіонт падзеяў у Чачні, дзе, як мяркуецца, адбываецца ўмяшаньне імперскіх сілаў ва ўнутраныя справы чачэнскага народу.

В.Б.

Выйшаў сьвежы нумар «Нашай Нівы»

У 1939 годзе на мітынг у Вільні за далучэньне гэтага горада і раёну да БССР сабралася 75 тысяч жыхароў... А сёння далёка ня кожны насельнік Беларусі ведае, што Вільня — гэта сучасны Вільнюс. Як здарылася так, што горад з багатымі традыцыямі сусьветнай культуры, калыска культуры беларускай, стаў сталіцай маленькай Літоўскай Рэспублікі? Пра гэта на старонках «Нашай Нівы» распыадае літоўскі гісторык.

У сьвежым нумары газэты — 32 старонкі, на якіх зьмясьціліся артыкулы, вершы, перакладныя апавяданьні, мапа Беларусі і новы раман Адама Глёбуса, які рэдакцыя «НН» не ракамэндуе чытаць дзецям.

Серада, 12 кастрычніка**Беларускае тэлебачанне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканаміст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.50 «Шыварат-навыварат», мульт.
9.00 Тэлебачанне — школе. Аповесць Я. Коласа «Дрыгва».
9.30 «Маё каханьне, мой смутак».
10.30 Аэробіка.
11.00 Рок-айленд-шоў.
12.00 «Прывіды ў замку Шпэсарт», м/ф (Нямеччына).
15.40 Відзьма-нявідзьма.
16.40 «Мост у будучыню».
17.10 «Бімбат».
17.30 Навіны.
17.40 Клюб «Удача».
18.00 Навіны (Гомель).
18.15 Навіны БІ-БІ-СІ.
18.50 Футбол. Беларусь — Люксембург. 005 — Чвэрць

гадзіны пасля матчу
20.55 Калыханка.
21.15 Панарама.
21.50 Пяць хвілін на жарты.
22.00 «Маё каханьне, мой смутак».
23.00 Кантакт.
23.05 Пад купалам Сусьвету.
23.15 «Крок»: «Пяць зорак».
0.20 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.00 Раніца.
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 20.00, 22.50 Навіны.
8.00 «Вайна гобатаў».
8.25 Мастак Е. Філатаў.
9.00 Клюб падарожнікаў.
15.00 Паглядзі, паслухай.
15.20 «Лятаючы дом».
16.00 Кампутар-хол.
16.25 «Элен і рабаты. Джым».
16.50 Сьвет сёння.
17.00 Кампанія «Мір».
17.30 Сьпявае З. Саткілава.
17.40, 20.30 Надвор'е.

17.45 Хто ёсць хто? Ж.-П. Сартр.
17.55 Футбол. Расея — Сан-Марына. У перапынку (18.45) — Добрай ночы, малышы!
20.40 Сустрача з А. Салжаніцыным.
21.00 «Ступень да Парнаса».
21.20 «Пасажыр дажджу», м/ф (Францыя, Італія).
23.35 Аўта-шоў.
23.50 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.30 Формула-730.
7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час спраўных людзей.
8.00 Навіны Эй-Бі-СІ.
8.25 Ранішні канцэрт.
8.45 «Санта-Барбара», м/ф.
9.35 Здарова жывеш.
9.50 Памяці скульптара А. Комава.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.

15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Свята штодня.
16.05 Далёкі ўсход.
16.55 Людзі.
17.10 Гаспадар.
17.35 Звычайная справа.
17.50 Фільм-прэм'ер.
18.05 Ваша права.
18.20 «Зоркі» Амэрыкі.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Сам сабе рэжысэр.
21.05 На палітычным Алімпе.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Спартовая карусэль.
22.30 ЭКП.
22.40 Антрапрыз. М. Казакоў.
23.30 Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Каміла, ці Нераскры-

тыя таямніцы».
14.20 Мультфільмы.
14.50 «Заложніца», м/ф.
16.20 «Музыка дажджу», муз. фільм.
17.00 «Эўрапейскі калейдаскоп».
17.25 Сьпяваюць і граюць нахімаўцы.
17.55 Гістарычны альманах.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль.
19.30 «Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы».
20.25 Блеф-клуб.
21.00 «Дзядуля і маленькі барабаншык», м/ф.
21.10 Тэлеграма.
21.15 Тэлеслужба бясьпекі.
21.45 Спартовыя навіны.
22.05 Ваш стыль.
22.10 «Іржа», с. 3.

Канал НТВ

17.00 Мультфільмы.
17.30 «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».

18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Амаль усё пра баскетбол.
19.05 Маст. фільм «Яркія агні, вялікі горад» (ЗША).
21.35 «Вялікі чалавек».
22.35 Часінка.
23.05 Кавярня «Абломаў».

8 канал

18.00 «Д'Артаньяў і тры псы-мушкецёры».
18.30 Дак. фільм «Звычайны развод».
18.50 СОЛТЭК: «Навіны».
19.00 ММ4: «Нямецкая хваля».
19.40 «Амэрыканская хваля-1». 3-я частка.
20.00 Агенцтва «Парнікс»: «Гарадзкі гадзіньнік», «Навіны».
20.10 Хатні доктар.
20.30 «Шанцы». 3-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ»: «Фанк-любо».
21.50 Маст. фільм «Ціхі Дон». 2-я сэрыя.

Чайсер, 13 кастрычніка**Беларускае тэлебачанне**

8.10 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.40 «Знахар», «Размовы на зьяіныя сьцэжках», н-п/ф.
9.20 «Маё каханьне, мой смутак».
10.20 Урок здароўя.
10.55 «Крок»: «Пяць зорак».
11.45, 17.10 «Бімбат».
12.05 Канцэрт майстроў мастацтваў Кітаю.
15.40 Тэлебачанне — школе. Чалавек і сьвет.
15.55 Міжнародны фэстываль юрэйскай музыкі і танца.
17.30 Навіны.
17.40 Галасы беларускага замежжа. К. Акула.
18.10 Навіны (Горадня).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 Зачытайце мой ліст.
19.05 Крымінальная хроніка.

19.25 Эканамічная хваля.
20.10 «Экспа-рэвю».
20.20 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45, 00.10 «Крок»: «Формула», «Супэрмадэль-95».
00.20 Надвор'е.
00.30 Хакей. «Цівалі» (Менск) — «Хімік» (Васкрасенск).

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.00 Раніца.
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны.
8.00 «Вайна гобатаў».
8.25 «Дзікая Ружа».
9.00 У сьвеце жывёлаў.
9.40 Экслібрыс.
15.00 Мультітролія.
15.50 На балі ў Папялушкі.
16.00 Тэт-а-тэт.
16.20 «Элен і рабаты. Ноч,

праведзеная разам».
16.45 Сьпявае ансамбаль.
16.50 Сьвет сёння.
17.00 ...Да 16 і старэйшым.
17.40, 20.30 Надвор'е.
17.45 Хто ёсць хто? Л. Армстронг.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дзікая Ружа».
18.55 «Сярэбраны шар».
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Масква—Крэмль.
21.30 «Цішэй, басы», м/ф (Францыя).
23.15 Паэзія Н. Іскрэні.
23.50 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.30 Формула-730.
7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час спраўных людзей.
8.00 Навіны Эй-Бі-СІ.
8.25 Кліп-антракт.
8.30 Паехалі.

8.40 «Санта-Барбара».
9.30 Вайсковы кур'ер.
9.45 Зусім сакрэтна.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Сьвята штодня.
16.15 Новая лінія.
16.55 Жывём і любім.
17.10 Будні.
17.55 У сьвеце аўта-і мотаспорту.
18.25 Свая гульня.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Шостае пачуццё.
21.05 «К-2»: «Ню».
22.20 Аўтаміг.
22.25 Спартовая карусэль.
22.30 ЭКП.
22.40 Хто мы?
23.25 Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 інфарм ТБ.

12.10 «Новая казка», мульт.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 Урок нямецкай мовы.
13.45 «Баявы конік», мульт.
13.55 «Лірычная песня», муз. фільм.
14.45 «Раньнія жураўлі», м/ф.
16.25 Чароўная лінія.
16.45 «Як склалі казку», мульт.
16.55 «Айгуль», канцэрт.
17.25 Дзесям пра зьверанятву.
17.55 БМ. Цягнік успамінаў.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль.
19.30 «Балотная стрыт, ці Сродак супраць сэксу», м/ф.
20.55 Па ўсёй Расеі.
21.10 Тэлеграма.
21.15 Тэлеслужба бясьпекі.
21.45 Спартовыя навіны.
22.05 Ваш стыль.
22.10 «Вячэрні звон».

Канал НТВ

17.00 Мультфільмы.
17.30 «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Такое спартовае жыццё.
19.15 Маст. фільм «Дабранач, мама!» (ЗША).
21.35 «Вялікі чалавек».
22.35 Часінка.
23.10 Маст. фільм «Холад».

8 канал

18.00 «Д'Артаньяў і тры псы-мушкецёры».
18.25 Муз. фільм.
19.25 «Амэрыканская казка-2». 1-я частка.
19.55 БАНТ: «Рэпартаж».
20.05 ММ4: «Да ведама».
20.30 «Шанцы». 4-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ»: «Квадрат».
21.50 Маст. фільм «Ціхі Дон». 3-я сэрыя.

Пятніца, 14 кастрычніка**Беларускае тэлебачанне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.40 «Прыдзьвінскія забавы», канцэрт.
9.00 Тэлебачанне — школе. Чалавек і сьвет.
9.15 «Маё каханьне, мой смутак».
10.15 Аўта-парк.
10.35 «Прэзумпцыя невінаватасьці», м/ф.
12.00, 17.15 «Бімбат».
12.20 «Казёны дом», м/ф.
13.50 «Цярновы вянок для пэста». Да 80-годзьдзя Л. Случаніна-Шпакоўскага.
16.25 «Тэлебом».
17.30 Навіны.
17.40 «Кітайскі цырк», канцэрт.
18.10 Навіны (Магілёў).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 Эканаміст.

19.10 «Любачка — галубачка мая». Памяці Г. Рыжковай.
20.10 «Тэлесябрына».
20.20 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Вечар з кінарэжысэрам У. Матылём.
22.25 «Жэня, Женечка і «Качуша», м/ф.
23.50 Пад купалам Сусьвету.
24.00 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.00 Раніца.
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 20.00, 22.50 Навіны.
8.00 «Сарока».
8.20 «Дзікая Ружа».
9.00 Дапамажы сабе сам.
9.30 М. Равэль. Сюіта з балету «Сон Флярныны».
15.00 «Кэтвізл».
16.00 Рок-урок.
16.50 Сьвет сёння.

17.00 Чалавек і закон.
17.35 Дакуманты і лёсы.
17.45, 20.30 Надвор'е.
18.00 Бамонд.
18.20 «Дзікая Ружа».
18.50 Поле чудаў.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Чалавек тыдня.
21.00 «Вуліцы Сан-Францыска».
22.00 «Яны».
23.05 Музагляд.
23.50 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.30 Формула-730.
7.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
7.30 Час спраўных людзей.
8.00 Навіны Эй-Бі-СІ.
8.25 «Адроджаны звон», д/ф.
8.35 Паехалі.
8.45 «Санта-Барбара».
9.35 Сам сабе рэжысэр.
10.05 «Возера лавы», д/ф

(ЗША).
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Свята штодня.
16.15 Новая лінія.
16.55 Дысней штопятніцы.
17.55 «Санта-Барбара».
18.50 Пяць хвілін пра добрае жыццё.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Мільярдэрка», м/ф (Францыя—Румынія), с. 1
21.20 Кліп-антракт
21.25 «Гарадок».
22.20 Аўтамігненне
22.25 Спартовая карусэль
22.30 Цішыня № 9
23.15 Зоркі гавораць
23.20 «Старыя пласцінкі»

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.30 інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія
12.25 «Нямецкая хваля».

13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Няхай жыве Сэрвац», мульт.
14.45 «Балотная стрыт, ці Сродак супраць сэксу», м/ф.
16.10 Мультфільмы.
16.30 «Чакайце мяне, астравы», м/ф.
17.35 Рознакаляровы сабака.
17.55 Гістарычны альманах.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль.
19.30 «Дом кіно» прадстаўляе першыя фільмы М. Міхалкова і С. Салаўёва.
21.10 Тэлеграма.
21.15 Тэлеслужба бясьпекі.
21.45 Спартовыя навіны.
22.05 Ваш стыль.
22.10 «Панча Вілья», м/ф (Гішпанія).

Канал НТВ

17.00 Мультфільм.
17.30 «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
18.00 і 21.00 «Сёньня».

18.35 Футбольны клуб.
19.30 Маст. фільм «Інспэктар ДАІ».
21.35 «Вялікі чалавек».
22.35 Часінка.
23.10 Маст. фільм «Каханкі Марыі» (ЗША).

8 канал

18.00 «Д'Артаньяў і тры псы-мушкецёры».
18.25 СОЛТЭК: «Дорэміфасолькі».
18.30 Дак. фільм «Хаў-ду-ю-ду».
19.00 інтэрвію.
19.30 «Амэрыканская казка-2». 2-я частка.
20.00 Агенцтва «Парнікс»: «Гарадзкі гадзіньнік», «Навіны».
20.10 БАНТ: «Рэпартаж».
20.15 ПІР.
20.30 «Шанцы». 5-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ»: «Дзівятыя хмары».
21.45 Мясцовы час.
22.10 Маст. фільм «Ілюзія сьмерці».

Субота, 15 кастрычніка**Беларускае тэлебачанне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканаміст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.50 «Жэня, Женечка і «Качуша», м/ф.
10.15 Здароўе.
10.45 Паказвае Горадня.
11.45 «Лулу — анёл кветак».
12.20 «Бімбат».
12.35 «Крыніцы», м/ф.
14.10 «Між мінуўшчынай і будучыняй».
14.55 Хрысьціянская праграма.
15.25 Радавод.
16.00 Хакей на траве. «Рытм» (Горадня) — «Камвольшчык» (Менск).
17.15 «Чарпашкі ніндзя».
17.40 Час нацыянальнага тэатру.
18.45 «Падводныя лодкі — акулы са сталі», д/ф.
19.15 «Нов і К»-топ-10.
20.15 Міжнародныя спартовыя навіны.

20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пяць хвілін на жарты.
22.55 Пад купалам Сусьвету.
23.05 «Каскад».
23.25 Відзьма-нявідзьма.
0.25 Міні-футбол. «Будзакз» (Менск) — «Трансмаш» (Магілёў).

Канал «Астанкіна»

6.30 Раніца спраўнага чалавека.
7.15 Спорт-шанс.
7.45 Слова пастара.
8.00 «Марафон-15».
8.30 Кампанія «Мір».
10.00 Ранішня пошта.
10.30 Я — жанчына.
11.00 Бяз паўзы.
11.10 Смак.
11.25 Тайны Старой плошчы.
11.50 «Дэстан майго юнацтва», м/ф.
13.15 Лёс пэста. М. Ю. Лермантаў.
13.50, 23.00 навіны.
14.00 Дыялёг у наўпроставым эфіры.
14.40 «Спасьціжэнне дэмакрыты», д/ф.
15.35 Служэньне музаў ня

церпіць мітусьні.
16.05 «Жыццё запаркаў».
16.45 Брэйн-рынг.
17.30 «Да і пасля...»
18.20 «Каманда ў капелюхох», м/ф (ЗША), с. 1.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Навіны плюс.
20.35, 21.10 Надвор'е.
20.45 «Зігфэльд. Мужчына і яго жанчыны», м/ф (ЗША), с. 1.
21.45 Матадор.
22.40 Песня-94. У перапынку — Навіны; Надвор'е.
23.40 «Два капітаны-два».

Канал «Расея»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Мульті-пульці.
7.45 Студыя «Рост».
8.15 Пілігрым.
9.00 Парляманцкі тыдзень.
9.45 Вінілавы джунглі.
10.15 Зваротны адрас.
11.00 «Кольцы Альманзора», м/ф.
12.10 Спадарожнік Пільняк.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.20 Дэ факта.

13.35 «Эдэра», м/ф (Італія), с. 3.
14.35 Тэлеэрудыт.
14.40 Кар'ера.
15.25 XX стагодзьдзе ў кадры і па-за кадрам.
16.10 Футбол бязь межаў.
16.55 Футбол. «Дынама» — «Лакматыў». У перапынку — Сьвята штодня.
18.50 Тэлеэрудыт.
19.25 «Мільярдэрка», с. 2.
21.05 Футбол. «Спартак» — «Жамчужына».
22.20 Аўтаміг.
22.25 Спартовая карусэль.
22.30 Праграма «А».
0.30 Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

9.00 Рэлігійная праграма.
9.30 «Казначэйша», опэра.
10.35 «Луур». Эпоха аднаго музэя», д/ф.
11.45 Музыка на замову.
12.15 Чароўная лінія.
12.30 «Бім, Бам, Бом і воўк», мульт.
13.00 Хуткая дапамога.
13.35 «Маскарад», м/ф.
15.15 Я і мой сабака.
15.35 «Марыяна першая».

16.00 «Мастакі з Балотні», «Жазэфіна», т/ф.
16.45 «Песні-памяці маёй», канцэрт.
17.05 Казка за казкай.
17.40, 21.15 Ўік-энд з дэтэктывам.
18.10 Экспрэс-кіно.
18.30, 21.30 інфарм ТБ.
18.55 «Тайнік багатых адкрыццяў. М. Лермантаў», т/ф.
19.10 Вялікі фэстываль.
19.30 «Жарсьці».
21.05 «Старадаўняя балаяда», мульт.
21.50 Ваш стыль.
21.55 Ю. Нагібін. «Заступніца».

Канал НТВ

17.00 Мультфільмы.
18.00 «Сёньня».
18.35 «Ключы ад форту Барыя».
20.00 «Шпікі-аматары экстра-клясы».
21.00 Надоечы.
21.50 Маст. фільм «Афіцыянт з залатым падносам».
23.25 Трэцяе вока.
0.10 Мультфільмы для дарос-

лых.

8 канал

15.00 «Д'Артаньяў і тры псы-мушкецёры».
15.30 Казаньнік Кенэт Копленд.
16.00 Дак. фільм «Група таварышаў».
16.30 Маст. фільм «Прывід замка Марысвіль».
18.00 «Амэрыканская казка-2». 3-я сэрыя.
18.40 СОЛТЭК: «Спартовая мазаіка».
19.00 Фірма «Кедбэры» і ММ4 прэзэнтуюць музычную праграму.
20.05 Маст. фільм «Зорка чароўнага шчасьця». 1-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ»: «Суботнія зоркі».
21.50 Сем хвілінаў з «Хрыстафорам».
22.00 Студыя «Спадар Д» і ММ4 прэзэнтуюць: «Віктар Шалкевіч... Чалавек, якога любяць улады».
23.00 Кароткаметражны фільм.

У Мечыслава Грыба згубіўся сабака

Старшыня Вярхоўнага Савету Мечыслаў Грыб паведаміў, што нядаўна ў яго знік сабака пароды бультэр'ер.

Пёс знік з урадавага лецішча, якое ахоўваецца, на трэці дзень пасля ад'езду сьпікера ў адпачынак. На думку сп.Грыба, бультэр'ера скралі.

СІМ

Інспэктар АБІРу дапамагала сутэнёрам

У Воршы арыштаваная група гандляроў жывым таварам.

Як пайнфармавала сьледства, злачынцы вывезьлі ў Турцыю для занятку прастытуцыяй 30 беларускіх дзяўчат. Ажыццявіць такую зьдзелку міжнародным сутэнэрам дапамагла старэйшы інспэктар аршанскага АБІРу, якая незаконна забясьпечыла «жрыцаў каханьня» замежнымі пашпартамі.

СІМ

«Нацыст» выходзіць на дарогу

Кобрынская міліцыя затрымала шасьцёра жыхароў Баранавічаў, якія займаліся рэкэтам на аўтастрадзе Берасьце—Масква.

Каб нагнаць большага страху на сваіх «кліентаў», яны прадстаўляліся баевікамі з каманды «Нацыста».

Мірон ГАМОН

Яўген Будзінас, якога рэпрэзэнтуюць як пісьменьніка, публіцыста і прадпрямальніка, досыць вядомы чалавек у колах менскай інтэлігенцыі. Гэтымі днямі ён зноў зьявіўся на тэлеэкраннах і першых палосах газэтаў. Будзінас абвясціў, што ягоная фірма «Поліфакт» распачала выданьне 21-тамовае сэрыі «Ітогі века. Вгляд из России». З гэтай прычыны ён наладзіў шыкоўную прэзэнтацыю з выездам у в.Піцц, што паблізу Менска, дзе фірма Будзінаса мае ў карыстаньні 167 га зямлі.

На здымку: Яўген Будзінас разам з жонкаю і катэйлем «BUDINAS»

Што шукаюць аматары астралёгіі на гарадзкіх вуліцах?

Тры гады ў Горадні існуе «авэстыйская школа». Астралёгіі ў ёй вучаць наездамі Павал Глёба і ягоныя вучні. Яны прытрымліваюцца ідэі панславізму, маўляў, усе ўсходнія славяне — браты і жыць ім разам. Хоць бы ў адной рублёвай зоне. У пэрыяд прэзыдэнцкай кампаніі на лекцыях нават пачаліся размовы пра тое, што магчыма ўсё ж перамога Кебіч, паколькі ён падобны да пугача, а сёлета якраз год пугача. Хаця яшчэ задоўга да выбараў сам жа Глёба прадказваў, што выйграе нехта 40-гадовы. Цікава, дарэчы, а ці зьвяртаўся да астралёгаў наш шаноўны прэзыдэнт?

Усе вядомыя асобы карысталіся паслугамі прадказальнікаў. Высьветлілася, што сам Ленін вывучаў астралёгічную літаратуру ня менш дбайна за творы Гегеля ды Маркса. Пра гэта сьведчаць адпаведныя кніжкі са шматлікімі пазнакамі рукою Ільіча, знойдзеныя нядаўна ў ягонай бібліятэцы.

Але вернемся ў гарадзенскую школу Глёбы. Нядаўна тут прыйшлі да высновы, што таварыш Берыя ня быў расстраляны, бо гэтая падзея не адпавядае ягонаму гараскопу. Сапраўды, адзін мой знаёмы,

былы цаліньнік, успамінаў, як ён працаваў у 1958 годзе ў Паўночным Казахстане. Мясцовыя жыхары гаварылі, што на мядзяных капальнях непадалёк працуе сам Берыя, але цяпер ён мае іншае прозьвішча. Як вядома, нядаўна аб'явіўся сын Берыі, які жыў менавіта пад чужым прозьвішчам.

Пралічылі аматары астралёгіі нядаўна гараскоп Васіля Быкава і прыйшлі да высновы, што пад Кіраваградам, калі яго ўнеслі ў сьпісы забітых, ён ні ў якім разе ня мог загінуць. Цяпер яны зацікавіліся былым гарадзенскім губэрнатарам Сталыпіным і ўжо раскапалі, што ў яго было не чацьвёра дзяцей, а на аднаго больш. Вучні «авэстыйскай школы» атрымалі цікавае заданьне. Яны займаюцца складаньнем астралёгічнай мапы Горадні. Ходзяць па вуліцах і занатоўваюць: там кватараваў стваральнік эспэранта Людзьвіг Замэнгоф, тут на два дні спыняўся Фэлікс Дзяржынскі і г.д. Галоўная задача — высветліць, ці па адпаведным адрасе месціцца любая гарадзкая ўстанова, ці ня шкодна на яе ўплывае месцазнаходжаньне.

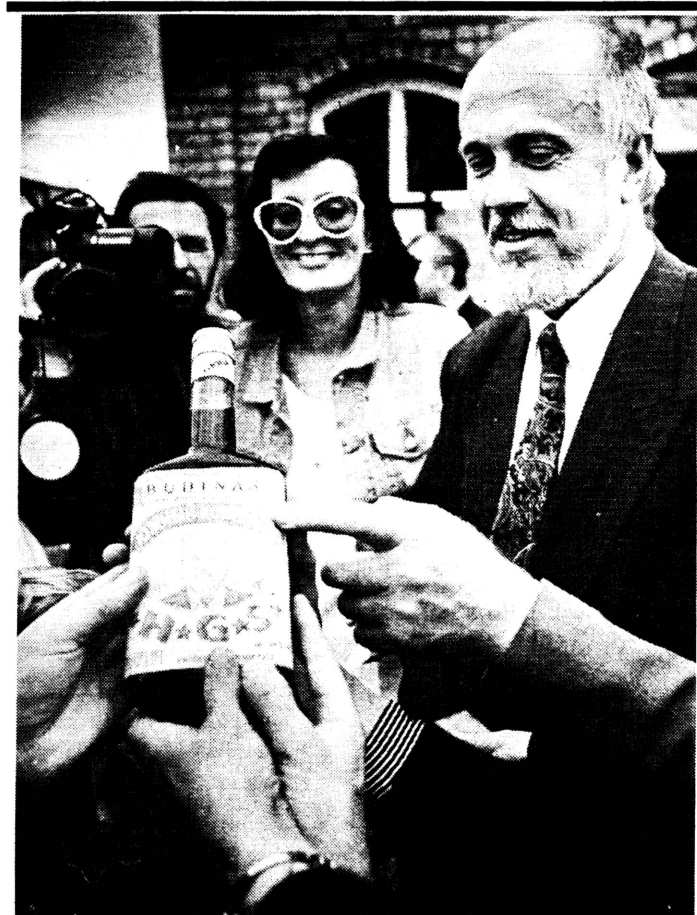
Вельмі няпроста разабрацца з турмою, якая стаіць у самым цэнтры горада. У былы езуіцкі кляштар пачаў саджаць вязьняў пасля захопу Горадні расейскі цар. Турма была тут таксама за палякамі, за немцамі, існуе дагэтуль. Думалі пабудоваць новую ў Наваградку, але разам зь «перастройкай» пахавалі гэтую занадта дарагую задуму. Месца, ка- неш, для турмы неадпаведнае. Нездарма ж гамэраўская «Іліяда», якую ў тутэйшай камэры некалі пераклаў Браніслаў Тарашкевіч, назаўжды знікла ў архівах НКВД. З другога боку адрозьнівае мурам стаіць дзейны касцёл, адкуль душы вязьняў лагодзяць званы і музыка аргану. Дарэчы, да турэмнай сыяны сёньня прыбудоўваюць кватэры для ксяндзоў, якім няма дзе жыць.

Вучні атрымалі заданьне грунтоўна высветліць, што ў дадзеным месцы было раней, нават у XII ст., а што знаходзіцца цяпер. З даўнейшымі аб'ектамі цяжкавата, пераважна вядома, дзе і які стаў храм. Сёньня прасьцей. Тут хлебная крама, а там вайсковы штаб з казармаю пагранічнай абароны або нават КДБ. З апошнім таксама няпроста разабрацца. Вуліца называецца Тэльмана, але за польскім часам наагул насіла імя амэрыканскага прэзыдэнта Гувэра і невядома якая лепш. А замест дэфэнзывы быў тут тады публічны дом, куды ахвотна хадзілі жаўнеры 78-га пяхотнага палку. Цікава апісаў гэта ў сваім рамане «Карані» пісьменьнік Аляксей Карпюк.

Дык ці ў добрым месцы знаходзіцца КДБ? Гэта яшчэ даўдзёца высветліць вучням «авэстыйскай школы». Ва ўсялякім разе ў сьценах самага КДБ няшмат шанцаў утрымацца на сваёй пасадзе даюць свайму начальніку генэралу Л.Сьцепаненку. Спэцыяліст ён, напэўна, някескі, аднак непрадбачліва дазволіў сабе палеміку з будучым прэзыдэнтам Беларусі ажно на старонках «Народнай газэты».

Не, усё ж такі крыху дзіўна ўсё гэта. Расея ды Беларусь — дзяржавы розныя, хоць і добрасуседзкія. Але ідэя рублёвай зоны пахаваная, і нават у «авэстыйскай школе» за астралёгічную літаратуру пачалі браць даляры. З аднаго боку, чыста з астралёгічна мэтай грамадзяніну замежнай дзяржавы П.Глёбу цікава ведаць, дзе і што знаходзіцца ў прыгожым старажытным горадзе на Нёмне. З другога боку, зрабіўшы астралёгічную мапу беларускай сталіцы, ягоныя вучні цяпер прыняліся складаць яе для іншага, мабыць, вельмі стратэгічна важнага горада Беларусі. А там, глядзіш, справа дойдзе й да астатніх абласных цэнтраў. Падобныя зьвесткі як бы зусім і не сакрэтныя, бо на кожнай установе вісіць адпаведная шыльда. Аднак вядомы клясычны прыклад з гісторыі Абвэру. У 1940 годзе немцы падрыхтавалі захоп Нарвэгіі пераважна з дапамогаю турыстычных даведнікаў. Але гэта між іншым. Цікавая ўсё ж навука астралёгія.

Ігар ПАТРОВІЧ

Вы любіце СВАБОДУ, маеце вольны час і хочаце крыху зарабіць?

Наша газэта можа заключыць з Вамі дамову на распаўсюджваньне СВАБОДЫ.

Тэлефануйце ў рэдакцыю: 36-24-41

Беларускі гуманітарны адукацыйна-культурны цэнтар

аб'яўляе конкурс на замяшчэньне вакантнай пасады галоўнага бухгалтара.

Кандыдаты павінны быць знаёмыя зь бюджэтным фінансаваньнем, гаспадаркай дзейнасьцю, валодаць беларускай мовай.

Наш адрас: 220050, г.Менск, вул. Кірава, 21, пакой 22
Тэл. для даведак 27-04-67

Нядзеля, 16 кастрычніка

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Пяць хвілін на жарты.
8.30 Слова да чалавека.
9.00 Беларускі тур.
9.20 «Дым», с. 2.
10.30 «Чарапашкі ніндзя».
10.55 Аэробіка.
11.25 «АВС-клуб» у Амэрыцы.
11.40 MTV. Лепшыя хіты.
12.10 Белья і чорныя.
12.40 Міні-футбол. «Эліта» (Менск) — «Менск» (Менск).
13.20 Вяскоўцы.
13.50 «Вас выклікае Спартак-ляндзя».
15.00 «Я — клоўн», спектакль.
15.45 «Зорка з зоркаю гаворыць».
16.50 Праспэкт.
17.20 «Гінэс-шоў».
17.50 «Чарапашкі ніндзя».
18.15 Спраўны веснік.

18.30 Запрашаем на вячоркі.
19.45 Тэлекрама.
20.00 Панарама.
20.35 Калыханка.
20.55 Пад купалам Сусьвету.
21.05 Пяць хвілін на жарты.
21.20 «Пунсовы сьвітана», м/ф (Італія).
23.05 «Каралеўскае палляваньне».
0.05 Кампутарныя палігон.

Канал «Астанкіна»

7.15 Алімпійская раніца.
7.50 Спортлято.
8.00 Марафон-15.
8.30 Раным-рана.
9.00 Палігон.
9.30 Пакуль усе дома.
10.00 Ранішня зорка.
10.50 Зямля людзей.
11.20 Авіакасьмічны салён.
11.40 Сьпявае В. Гатоўцава.
12.15 Эканоміка і рэформы.
12.45 «Шпаргалка» з падарункам.
13.00 «Падводная адсыя каманды Кусто».

13.50, 17.00, 22.50, 23.50 Навіны.
14.00 «Стратэгія Перамогі», д/ф.
14.55 Жывое дрэва рамэставаў.
15.05 Клуб падарожнікаў.
15.55 «Фарнбара-94».
16.30 Амэрыка з М. Таратутам.
17.15 Тэлежэньні.
17.30 «Баскетбольная ліхаманка», «Сапраўдныя паліўніцы на прывіды».
18.25 Уся Расея.
18.55 Надвор'е.
19.00 KB3-94.
21.00 Нядзеля.
21.50 Спартовы ўл-энд.
22.05 Канцэрт майстроў мастацтваў, прысьвечаны 50-годзьдзю вызваленьня Украіны ад фашысцкіх захопнікаў.

Канал «Расея»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі.

7.25 «Малюнкi з Чырвонай кнігі», д/ф.
7.45 Студыя «Рост».
8.15 Сусьветная вёска.
8.45 Добрай раніцы, Эўропа.
9.15 Суайчыннікі.
9.45 Аты-баты...
10.15 Рускае лято.
11.00 «Недапёсак Напалеон III», м/ф.
12.10 Мастак і. Іваноў.
12.40 Шэсьце сотак.
13.20 «Ня высечы...»
13.35 «Эдэра», с. 4.
14.35 Кліп-антракт.
14.40 Відэапаэзія.
14.50 «Формула-1».
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя.
18.00 «Адно толькі імя — Мая».
18.45 Сьвята штодня.
19.25 «Мільярдэра», с. 3.
21.10 Каробка перадачаў.
21.25 У Ксюшы.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Спартовая карусэль.
22.30 «Каралева Лізаветта»

(BBC).
23.30 Зоркі гавораць.

Санкт-Пецярбург

9.00 Храм.
9.45 «Клемянціна».
10.15 Экспрэс-кіно.
10.30 «Падарожжа зь песьнякаю», канцэрт.
11.00 Нядзельны лябрынт.
12.35 Іграе сымфанічны аркэстар г. Осла.
13.35 «Функі і старая з вусамі», мульт.
13.45 Сем станюў.
14.15 Фэстываль балету «Візыт у Пецярбург».
16.00 Футбол. Чэмпіянат Італіі.
17.55 Залаты ключ.
18.05 Кідайка.
18.45 «Кветка і маскі», мульт.
18.55 Нядзельная забава.
19.30 Інфарм ТБ.
19.55 «Пырскі шампанскага», м/ф.
21.35 Ваш стыль.
21.40 Адамаў яблык.

22.40 Хакей. СКА — «Пардаўгава»

Канал НТВ

17.00 Маст. фільм «Казка пра згублены час».
18.40 «Плянэта модаў».
19.00 «Лепшыя зь лепшых».
20.00 Вынікі.
21.10 Мэрыл Стрып у маст. фільме «Жанчына французскага лейтэнанта».
23.20 Мультфільмы для дарослых.

8 канал

15.00 «Д'Артаньяў і тры псы-мушкетэры».
15.30 Маст. фільм «Чандні» (Індыя).
18.20 СОЛТЭК: «Пік».
18.50 Мультфільмы.
19.15 Спорт-сакрэт.
19.40 Маст. фільм «Зорка чароўнага ішасьця». 2-я сэрыя.
21.00 «Праграма-дайджэст».
21.20 Маст. фільм «Афэрысты».
22.40 Foxy music.